

Lai spēcīga un stipra!

„Es vienmēr esmu ticējis, ka Latvijai stāv klāt aizmūža liktenis. Kas reiz izjutis augšupeju, tas vairs nav nospiežams nebrīvē.” Tie ir mūsu novadnieka, aktiera Ēvalda Valtera vārdi. Viņš kopā ar rakstnieku Albertu Belu 1988. gada 11. novembra rītā Rīgas pils Svētā Gara tornī pacēla Latvijas karogu. Šonedēļ tas uzvilks arī Kuldīgas raidstacijas tornī. Drosme toreiz, lepnums tagad par savu valsti, savu zemi. Un ticība un apņēmība darīt visu, lai nepazaudētu to, kas mums pieder.

Šodienas *Kurzemniekā*, kas veltīts valsts simtgadei, varam izlasīt sāpīgas atmiņas un vērtīgas atziņas, varam katrs pats sev pajautāt, ko tieši es esmu darījis, daru un turpināšu darīt savas Latvijas labad.

„No sevis jādod valstij, lai tā būtu spēcīga un stipra,” intervijā atgādina mācītājs, zemessargs un skolotājs Mārtiņš Burke-Burkevics. Varbūt to grūti pieņemt un saprast tiem, kuriem neklājas viegli, bet varam sākt ar mazumiņu. Censties mazāk domāt par sevi, vairāk par savu ģimeni, savu sētu, savu darbavietu, savu pagastu, savu pilsētu. Galu galā tas taču arī būs – par savu valsti.

Saules mūžu Latvijai!

Jūsu Kurzemnieks

LATVIJAS SIMTGADES SPECIĀLIZLAIDUMĀ:

- „Nav politisko partiju skatījuma, kurp ejam, pazaudēts būtiskākais – valsts pastāvēšanas jēga.” saka luterāņu mācītājs **Mārtiņš Burke-Burkevics**.

6. lpp.

- **Svarīgākie notikumi 100 gados**

Latvijā un Kuldīgā.

8.-9. lpp.

- Dažādas **naudas** mums bijis ļoti daudz.

10. lpp.

- **Cittautieši** – kāpēc viņiem te patīk? 4. lpp.

- **Prognozē Latvijas nākotni**. 2. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Nr. 131
(11 367)

Cena
0,68 eiro

Piektdiena, 2018. gada 16. novembris

Plīvo par godu Latvijai

Kuldīgas raidstacijas tornī Pelču pagastā ceturtdien uzvilks Latvijas karogs. No 11. līdz 18. novembrim tas tiek pacelts visos Latvijas Valsts radio un televīzijas centra (LVRTC) torņos kā sveiciens iedzīvotājiem valsts simtgadē. Līdz šim tajos karogs nav plīvojis.

Kuldīgas raidstacija atklāta 1934. gada 21. decembrī ar toreiz Latvijā augstāko radiotorni. „Tagad karogs pirmoreiz plīvo gandrīz 200 m augstumā. Tas ir skaisti!” priecājas LVRTC reģionālās infrastruktūras daļas vadītāja vietnieks Uģis Preiss. Speciālā mastā karogu uzvilka augstkāpēji Ruslans Vojtko un Vilnis Letinskis.

Karogi vēl plīvos Rīgā, Rēzeknē, Daugavpilī, Valmierā, Cesvainē, Ulbrokā, Dundagā, Ēdolē, Dunalkā, Liepājā, Ventspilī, Sabilē, Tukumā, Jelgavā, Siguldā, Viļānos, Preiļos, Līvānos un Viesītē. Tā kā televīzijas torņos izveidots speciāls masts, arī turpmāk valsts svētkos tajos varēs pacelt Latvijas karogu.

Lāsmas Reimanes teksts un foto

Pirmo reizi Kuldīgas raidstacijas tornī Pelčos uzvilks valsts karogs. No kreisās: darbinieki Ruslans Vojtko, Egils Grūslis, Uģis Preiss, Vilnis Letinskis, Irvalds Teimanis, Māris Grīniņš.

- 18. novembrī katrs aicināts valsti godināt krāšņos **dūraiņos**. 16. lpp.

- Vecmāmiņu **receptes**. 14. lpp.

- Kuplajā nīkrācnieku **Knopkenu dzimtā** katram savi pienākumi un rūpes. 5. lpp.

Trešdien, 21. novembrī

- Latvijas 100 gadu svinības novados.
- Kāpēc restaurācijas centrs tik dārgs?
- Īvandē sumina savējos.
- Migrēna: kā ar to sadzīvot.

9 177 1407 1975 0621 4 6

ISSN 1407-9755

Kāda mūsu valsts būs pēc desmit un kāda – pēc 100 gadiem?

Latvija nākotnē

Prognozes Kurzemnieks lūdz izteikt dažādu profesiju pārstāvjiem, savā jomā atzītiem ļaudīm.

„Labākā dāvana Latvijai nākamajos 100 gados būtu miers un bērni.”

„Nonākot kritiskās situācijās un lielas izšķiršanās priekšā, latvieši parasti spējuši saliedēties. Latvijai novēlu, lai tā būtu arī turpmāk.”

„Mums vajag veselu un izglītotu tautu.”

„Lai viss būtu kārtībā, vajag vairāk gudrības un sirds-skaidrības.”

„Svarīgi, lai pēc gadiem mēs ar savu tēvu zemi būtu vienoti.”

Antras Grinbergas foto

Būs multikulturāla valsts

Maija Andersone, zvērināta advokāte: – Par spīti skaistajai Latvijas simtgadei optimistisku domu par nākamajiem 100 man nav, jo nešķiet, ka pašreizējais brīdis valstij ir labs. Vairāk tas liekas skumjš. Ļoti daudz nabadzīgu cilvēku. Dzīvoju laukos un redzu, kā cilvēki cīnās, lai savilktu galus. Ziņās daudz raksta par bruņošanas un aizsardzības budžeta palielināšanu. Bet es ceru, ka veselais saprāts tomēr ņems virsroku un Latvija nākamos 100 gadus piedzīvos.

Tā būs multikulturāla valsts – lielākās pilsētās šāda tendence jau redzama. Šī zeme vairs nebūs latviska, latviešu

valoda turpinās mainīties, kļūs primitīvāka, funkcionālāka. Jau tagad daļa vārdu tiek aizvietota ar angļu vārdiem, un jaunatne pareizam valodas lietojumam uzmanību nepievērš. Drīz viss tiks datorizēts, bet valoda, kādu lietojam internetā, ir vienkārša. Vienīgi Dziesmu svētki noturēsies. Ļoti ceru, ka tā būs. Tas būtu tas retais brīdis, kad latvieši saņemtos un parādītu sev un citiem, ka spēj būt vienota tauta.

Juridiskajā jomā 100 gadus izmaiņas ir būtiskas, un arī nākotnē tā mainīsies, bet tas, kā panākt taisnību juridiskā ceļā, cauri laikiem īpaši nemainās.

Cilvēkiem atšķiras izpratne, kas ir un kas nav taisnīgi. Atgūstot neatkarību, mainījās likumi. Padomju gados tie bija vienkāršāki, tagad – ārkārtīgi sarežģīti. Par katru nieku ir Ministru kabineta noteikumi, tie nepārtraukti tiek mainīti un papildināti. Juridiskie dokumenti tiek rakstīti ļoti, ļoti gari un sarežģīti. Tā ir cenšanās paredzēt visas situācijas, bet to nav iespējams izdarīt. Es gribētu, lai juridiskā joma kļūtu vienkāršāka, bet, visticamāk, tā nebūs.

Jolanta Hercenberga

Lāsmas Reimanes foto

Paturēt saikni ar pamatiem

Aldis Orniņš, arhitekts:

– Latvijas arhitektūras pirmsākumos, ar ko jāsaprot pirmie latviešu arhitekti, iezīmējusies mūsu arhitektu skola ar savu rokrakstu. Laikiem mainoties, katram jaunajam ir vēlme sataustīt laikmetīgo, izpaust to savās radošajās vēlmēs, tādēļ saikne ar saknēm jeb mūsu arhitektūras

skolas mantojumu nereti zūd. Es tomēr ceru, ka nākamajos simt gados valdīs sapratne, ka ir vajadzīga pēctecība, lai mūsu arhitektūras skola turpinās.

Latvijai šis ir ļoti svarīgs laiks, kurā piedzīvojam lielu dārgumu – brīvu valsti. Zinot, kā ir tādā dzīvojam, un izlasot daudzu to cilvēku atmiņas,

kuri piedzīvojuši nebrīvi, šķiet: nav lielāka uzdevuma, kā atcerēties, kā šī vērtība – brīvība – līdz mums atnākusi un kā to spēsim nodot nākamajam paaudzēm. Es domāju, ka nākamajos 100 to spēsim un arī latviskumu saglabāsim.

Jolanta Hercenberga

Antras Grinbergas foto

Medicīnas nākotni noteiks darbinieki

Dagmāra Veldruma, ārste:

– Vispirms gribētu minēt pozitīvo, jo medicīnā daudz kas tomēr ir sakārtots. Piemēram, labi darbojas skrīninga izmeklējumi. Sākam ieviest e-veselību, un, lai kā par to netiktu lauzti šķēpi, tajā ir arī pozitīvais, bet kā jau jaunai sistēmai ir arī problēmas un iespēja tik pilnveidotai. Mazliet satrauc plašsaziņas līdzekļos izskanējušās hipotēzes, ka ceļš, kas medicīnā sāks gan saistībā

ar finansējumu, gan pārējo, var tikt apstādināts, tāpēc esmu piesardzīga un pat bažīga. Gribētos, lai viss iet uz labo pusi.

Veselības nozarē problēmu daudz, un galvenā ir darbinieki. Trūkst medicīniskā personāla, sevišķi laukos, un neredzu paaudžu pēctecību – jaunus speciālistus, kuri nāktu strādāt laukos. Jautājums nopietns, šobrīd pat traģisks. Tas arī daļēji noteiks medicīnas nākotni.

Gribētos redzēt izglītotu, talantīgu paaudzi, kas valsti virzītu tā, lai mēs par to būtu lepnī un priecātos te dzīvot. Mums vajag veselu un izglītotu tautu. Daudz atkarīgs no vispārējās izglītības. Svarīgi, lai cilvēki domā nevis par to, kā dzīvot no pabalstiem, bet kā dot arī savu daļu. Nākotne nebūs gaišāka, ja tajā neieguldīsim savu laiku, darbu un zināšanas.

Antra Grinberga

Antras Grinbergas foto

Vīrs un vārds vairs nepastāv

Rihards Valtenbergs, lauksaimnieks: – Cilvēki nejūt sātu, un tas ir arī mūsu nozarē: ja tiek pie šprīces, vajag momentā un labi daudz. Kopējā lieta vairs neinteresē – tikai pašlabums. Ir jau arī normāli cilvēki, bet, ja kādreiz varēja viens otram paspiest roku un noruna bija kā akmenī iecirsta, tā vairs nav.

Pēdējie 50 gadi cilvēkus ļoti mainījuši, un es gribētu, lai mēs tiktu atpakaļ

normālos rāmjos. Vispirms jau jābūt patriotiem, tad starp cilvēkiem būs sapratne, un augšupeju veicinās tas, ja būs vienoti un domāsim ne vien katrs par savu maciņu, bet par kopējo. Tikai tā būs stiprāki, un tam sekos attīstība. Viens neko nevar – tāpat kā ar sērkociņiem: vienu salauzt viegli, bet veselu kaudzi reizē nevar.

Mana tēva pirmā pensija bija 12 rub-

ļu. Ja cilvēki atcerētos, kā dzīvojuši kaut pirms 20 gadiem, tad saprastu, ka tagad dzīvojam ļoti labi. To daudzi aizmirst un tikai čīkst, ka nekā nav labi. Tomēr nākotnē skatos optimistiski – būs labi. Gribētos ātrāk, bet tik ātri visu mainīt nevar. Vēstures cirtieni mums bijuši pamatīgi: gan fiziski, gan psiholoģiski.

Antra Grinberga

Lāsmas Reimanes foto

Svētkos just latvietību

Andis Groza, kamerkora *Rāte* mākslinieciskais vadītājs:

– Es ceru, ka latvieši arvien vairāk atradīs laiku, lai dziedātu un dziesmā rastu spēku, ka uzstāšanās būs arvien labākas, un to jau var redzēt gan kora karos, gan Dziesmu svētkos. Ceru, ka vispārīgā izglītībā šai jomai pievērsīs lielāku uzmanību, jo Dziesmu un deju svētku tradīcijai tā ir mūsu nākotne. Sagaidīsim jaunu, skaistu Dziesmu svēt-

ku estrādi, kurā ik pēc pieciem gadiem visiem satikties un sajūst latvietību. Bet pie tā vēl jāstrādā gan katram, gan kopā.

Tie, kuri Dziesmu svētku kustībā nav iesaistīti, par to zina tikai pēc nostāstiem, bet, ja esi piedzīvojis pats, tad spēks ir daudz lielāks. Domāju, ka šie svētki izvērtīsies kā grandiozs koncerts deju svētkiem un dziedātājiem kopā, nevis atsevišķi. Latvijas nākotne noteikti būs tehnoloģiju ieskauda. Bet ceru, ka viens

ar otru nezaudēsim cilvēcīgas attiecības. Nākotne nav paredzama, bet gribas ticēt, ka iedzīvotāju skaits nesamazināsies un darbavietas būs. Arī politiskais noskaņojums, cerams, būs par brīvu valsti. Tas svarīgi, lai pēc gadiem mēs ar savu tēvu zemi būtu vienoti. Novēlu visiem attiecības ar smaidu, ar laba vēlējumu no rīta, dienā un vakarā. Vēl novēlu plašāku domu lidojumu.

Lāsma Reimane

Viss izdodas, ja dara kopā

„Gribu palielināt ar mūsu brīnišķīgiem bērniem, iedvesmotajiem pedagogiem un atsaucīgajiem vecākiem,” teic Kuldīgas pirmsskolas izglītības iestādes *Bitīte* vadītāja Līga Megne, rādot, kā tā sagatavojusies valsts gadadienai. Viņa pārliecināta, ka labi rezultāti sasniedzami tikai kopā, atceroties, ka galvenais, kam tas darīts, ir bērni.

Kuldīgas pirmsskolas izglītības iestādes *Bitīte* mūzikas skolotāja Laila Ābola un vadītāja Līga Megne lepojas ar dziesmu grāmatām, kas bērnu darza vārdus nes tālu pasaulē.

PAŠU APDARINĀTI KREKLIŅI

Skolotāju Anitas Sīles un Nansijas Auzas grupiņā mācās 2014. gadā dzimušie bērni. Četrgadnieki ar lepnumu rāda krekliņus, kuru aizmuguri rotā Latvijas karti, bet priekšpusi – pašu rokām kopā ar vecākiem tapuši zīmējumi. Skolotājas saka paldies Roberta Meldera ģimenei, kura palīdzējusi sagādāt speciālas krāsas. „Gatavojoties Latvijas dzimšanas dienai, piedāvājām vecākiem ar bērniem izveidot kaut ko paliekošu – apdarināt krekliņus. Vecākiem doma patika, viņi ātri sagādāja krekliņus, tad grupiņā rīkojām trīs radošās darbnīcas, kurās tēti un mammās ar bērniem tos apdrukāja,” stāsta skolotājas.

L. Megne piebilst, ka šīs nav pirmās darbnīcas kopā ar vecākiem. Mazuļi aizrautīgi rāda arī mājas no kartona kastēm – katra ir atšķirīga, katrā ieguldīts liels kopdarbs. „Mūsu skolotājas pazīst bērnu vecākus, un sadarbība veidojas pēc katru iespējām un radošuma,” priecājas vadītāja, piebilstot, ka viņai ļoti patīk visus savējos uzslavēt: gan lielus, gan mazus.

TREŠĀ DZIESMU GRĀMATA

Mūzikas skolotāja Laila Ābola rāda viņas trešo dziesmu grāmatu *Esmu priecīgs cilvēciņš*, kas nesēn nākusi klajā sadarbībā ar izdevniecību *Musica Baltica*. Pirmā ir *Bitītes dziesmas*, bet pirms diviem gadiem pašvaldība izsludināja konkursu, kurā radošumu varēja rādīt pedagogi. L. Ābola izveidojusi grāmatīņu *Kuldīga brīnišķā*, kas papildināta ar *Bitītes* darbinieces, fotogrāfes Laimas Gūtmanes attēliem. Tā izdota 500 eksemplāros, nonākusi visās novada izglītības iestādēs, bet šogad 150 eksemplāru kā dāvinājums nonācis visās citās pirmsskolas iestādēs Latvijā, kā arī pie tautiešiem 29 valstīs. Paldies nākot no Kanādas, Amerikas, Austrālijas, Somijas, Norvēģijas un citurienes. Visiem draugiem tiks sūtīts Latvijas simtgades svinību video no Kuldīgas, pretī gaidot arī viņu ierakstus.

Bitītes ansamblis dziesmas jau trešo gadu dzied Kuldīgas Pilsētas svētkos, ir aicināts uz Ķīpsalas halli Rīgā, uzstājušies arī *Bērnu pasaulē*, priecējuši novada seniorus un represētos.

Inguna Spulniece

Lāsmas Reimanes foto

Bitītes audzēkņi Niks Kauškalns, Kate Tropiņa un grupas biedri kopā ar tētiem, mammām un skolotājām apgleznojuši krekliņus Latvijas simtgadei. Tos rotā arī valsts karte karoga krāsās.

Rendā atkal aptieka

„Esam ļoti priecīgi, ka Rendā atkal ir aptieka – ļoti to vajadzēja,” tā šonedēļ atklātajā *Saldus zaļās aptiekas* filiālē teica tur sastaptā pensionāre Vilma Bierande. Kamēr tādas nebija, zāles viņai piegādājuši dēli.

Sastapām arī pensionāru Mihailu Vasečko. Viņš Rendā dzīvo visu mūžu, un aptieka te vienmēr bijusi. Arī pēc tās slēgšanas pārtraukums nav bijis pārāk ilgs. „Uz Kuldīgu visi nevar aizbraukt, vēl grūtāk tiem, kuri dzīvo nevis Rendā, bet piecus septiņus kilometrus no centra. Viņiem noteikti ir izdevīgāk, ka aptieka ir te.”

SIA *Saldus zaļā aptieka* valdes priekšsēde Anita Ozoliņa atklāj, ka Saldus un Kuldīgas novada pagastos uzņēmumam ir astoņas filiāles. Kuldīgas pusē tās vēl ir Kabilē un Turlavā. Viņasprāt, laukos svarīgākā ir saziņa ar cilvēkiem: „Skaidrs, ka lauku aptiekā nevar nodrošināt tik lielu sortimentu kā lielajās. Pat tajās viss nevar būt nopērkams uzreiz. Līdz ar to svarīgi, lai cilvēki darbinieci informē, kas viņiem vajadzīgs, un viss tiks sagādāts. Tā sortimentu varam veidot pēc iedzīvotāju vēlmēm.”

Aptiekniece Linda Puķīte ir arī medicīnas māsa ģimenes ārstes Gitas Cakules praksē tajā pašā ēkā. Tāpēc aptieka atvērta pirmdien, otrdien un piektdien no 9.00 līdz

Rendenieks Mihails Vasečko atnācis uz jauno aptieku, kas atvērta pirmdien, un gandarīts, ka pēc zālēm nebūs jābrauc uz Kuldīgu.

14.00, bet trešdien – no 12.00 līdz 18.00. Jautāta par pirktspēju, viņa saka: to pašu naudu, ko cilvēki par zālēm tērētu Kuldīgā, viņi tērēs tepat, bet nebūs jābrauc. Piedevām var norēķināties ar karti. Ja zāles

tiek pasūtītas, tās piegādās jau nākamajā dienā, bet arī tāpat klāsts esot diezgan plašs, saka L. Puķīte.

Iveta Grīniņa
Antras Grīnbergas foto

Atzinība arī mūspuses ļaudīm

Šodien Zemkopības ministrijas atzinības rakstu saņems Dienvidkurzemes virsmežniecības vecākā inspektore meža reproduktīvā materiāla jautājumos Astra Bērziņa, bet Zivju fonda atzinības rakstu – Liepājas reģionālās vides pārvaldes kontroles daļas vecākais inspektors Jānis Sprucevics.

Ministrs Jānis Dūklavs labākos nozares pārstāvjus apbalvos par sasniegumiem lauksaimniecībā, meža kopšanā, zivsaimniecībā un pārtikas aprites nodrošināšanā.

NO VALSTS POLICIJAS IKDIENAS

12. novembris – dzērājšoferu diena

Informē Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes vecākā speciāliste Signe Šteinberga.

9. novembris. Ap 10.00 Kuldīgā, Rātskunga ielā, konstatēts, ka no dzīvokļa nozagts naudas maks. Sākts kriminālprocess.

11. novembris. Puštrijos naktī Kuldīgā, Liepājas ielā, starp nenoskaidrotām personām izcēlies konflikts, kurā vīrietim nodarīti miesas bojājumi. Trīs cilvēki tiek pārbaudīti. Sākts kriminālprocess.

12. novembris. Ap pusvieni naktī 1999. gadā dzimis vīrietis pa Kuldīgas apvedceļu ar automašīnu *Ford Mondeo* brauca 2,55 promiļu reibumā un bez vadītāja apliecības. Sākts kriminālprocess. Kuldīgā 1973. gadā dzimis vīrietis ar automašīnu *Audi A6* pa Virkas ielu brauca alkohola ietekmē (1,26 promiļes). Sākts kriminālprocess. 17.26 Skrundā pa Stūra ielu 1965. gadā dzimis vīrietis automašīnu *VW Caravelle* vadīja 0,86 promiļu reibumā. Uzrakstīts administratīvā pārkāpuma protokols.

13. novembris. Deviņos no rīta Kuldīgā, Vienības ielā, agresīvs cilvēks sit logus. Izsista viena rūts. Sākts kriminālprocess.

14. novembris. Īsi pirms desmitiem rītā saņemta ziņa, ka no 10. līdz 14. novembrim Rendas pagasta mežā nozagts ekskavatora kauss. Sākts kriminālprocess.

15. novembris. Pusdesmitos no rīta saņemta informācija, ka Skrundas pagastā darbnīcai uzlauzta durvis un nozagtas dažādas mantas.

Kas Latvija ir citu tautību cilvēkiem, kuri jau ilgi vai nesen dzīvo mūsu pusē? To valsts simtgades priekšvakarā jautājām tatāram, francūzim, igauņim, vācietim, īram.

Mūsējie no citurienes

„Latvieši ir ļoti pretimnākoši”

FOLKERS HEPNERS

Tautība: vācietis
Nodarbošanās: lauksaimnieks, vada uzņēmumus BiAgro Kurzeme un Granova
Latvijā dzīvo: 16 gadus

„Latvija man saistās ar atvērtiem cilvēkiem, un šeit man ļoti patīk – tā ir kā otrā dzimtene. Dzīvojam Raņķos, audzējam miežus, kviešus, rapsi, cigoriņus. Brīvajā laikā eju medībās un atpūšos ar ģimeni. Mums ar otro sievu kopā ir seši bērni: četri iet Skrundas vidusskolā, viens – Snēpeles bērnudārzā, bet jaunākajam ir tikai 11 mēnešu, un viņš ar mammu dzīvojas pa māju.

Latvieši ir ļoti pretimnākoši! Valoda ir

grūta, apgūstu to pašmācības ceļā – lasīt un runāt māku, bet zināšanas vēl vajag pilnveidot. Dzīvojot te, sāku arī svinēt latviešu svētkus. Nesen bija gadījums, ka no Vācijas pasūtīju iekārtu, lai atved ar prāmi. Zvanīju tur, un viņi saka, ka Vācijā ir sarkanais datums, bet es jautāju: „Kas par sarkano datumu?” Esmu jau piemirsis, kādi Vācijā svētki svinami. Zinu vienu – palikšu šeit un darbošos.”

„Vive la Lettonie libre!”*

DAVIDS VOTĒNS

Tautība: francūzis
Nodarbošanās: Francijā bija biroja darbinieks, šeit strādā SIA Campus galdniecībā
Latvijā dzīvo: pusotru gadu

„Esmu dzimis, audzis un 35 gadus dzīvojis Parīzes tuvumā. Tā ārzemniekiem šķiet maģiska pilsēta, bet, kad tur dzīvo un strādā, dzīve ir stresa pilna. Cilvēks visu laiku skrien un aizmirst dzīvot. Franciski sakām: „Métro, boulot, dodo.” („Metro, darbs, miegs.”) Dzīve ir tikai viena, un ir vērts darīt to, kas patīk. Tāpēc izlēmu komfortu atstāt, būt tuvāk dabai un cilvēkiem. Piecus gadus esmu ceļojis ar riteni pa Eiropu. 2012. gadā braucu cauri Baltijai uz neskartajiem ziemeļiem. Latvija bija jauka, bet pirmais iespaids – mazliet dīvains. Daugavpilī cilvēki uz mani un riteni skatījās tā, it kā es būtu nācis no citas planētas. Jutos pārsteigts, ka Latvijas otrajā lielākajā pilsētā daudzas ielas vēl nebija asfaltētas. Bet Latgale pavasarī bija skaista. Pēc trim mēnešiem vēlreiz braucu cauri Latvijai. Tajā laikā man ļoti iepatikās

Kuldīga, bet, ja kāds teiktu, ka vienudien te dzīvošu, es viņu sauktu par traku! Talsos paliku pie kādas jaukas sievietes, kura par mani parūpējās (biju pārēdies plūmes...). Mēs sazinājāmies, laiku pa laikam apmaiņījāmies ar jaunumiem, tad viņa pārcēlās uz Kuldīgu. Pirms gada apprecējāmies.

Pēc piecu gadu nomada dzīves nobāzējos un nodibināju ģimeni. Šī ir ideāla vieta, kur dzīvot mierīgi un vienkārši. Dzīves līmenis nav tik augsts kā rietumvalstīs, bet šeit ir citas vērtības, un tās man svarīgākas. Latvija man nozīmē daudz – tā ir sievas dzimtene un arī zeme, kurā dzimusi mana meita. Vasarā par velti izmitinām ceļotājus, es viņiem rādu video no Dziesmu un deju svētkiem. Esmu lepns, ka tā sauktā mazā valsts spēj vienkopus sapulcināt tūkstošiem dziedātāju.”

* Ilgu mūžu brīvai Latvijai! (franču val.)

„Te izaugu, satiku sievu, te mani bērni”

VLADIMIRS OSMANOVS

Tautība: Krimas tatārs
Nodarbošanās: fizikas skolotājs
Latvijā dzīvo: 71 gadu

„Ko var nozīmēt zeme, kurā esi izaudzis? Visu. Te es izaugu, te satiku sievu latvieti, te ir mani bērni, kuri ir latvieši. Es ēdu šejienes maizi. Tik skaista daba, Kuldīgā visur var aiziet ar kājām. Man viss saistīts ar Latviju. Tā ir Dieva dāvana – dzīvot šeit! Esmu dzimis Jaltā, Krimā. Man bija astoņi gadi, kad 1944. gadā notika deportācija. Bijām divatā ar mammu, jo tēvs karoja Sarkanajā armijā. Mammai kaut kā izdevās noklist, un mēs ar kājām gājām pa Krieviju līdz vietai pie Donas upes, kur mamma bija dzimusi. Kad Latvijā Kurzemes katlu likvidēja, tēvs bija Kuldīgā atstāts kā komandants. Viņš ar mums sazinājās, un mēs pie viņa atbraucām. Tā arī šeit nodzīvoju visu mūžu. Te beidzu skolu, pastrādāju *Vulkānā*, tad aizgāju mācīties Liepājas Pedagoģiskajā institūtā. Kad pabeidzu, man bija norīkojums strādāt Krievijā, bet pateicu, ka manā pilsētā Kuldīgā nav fizikas skolotāja, un atbraucu te. Vēlāk trīs gadus dienēju Padomju armijā un pēc tam atkal atgriezos. Latviešu valodu iemācījos uzreiz, kad šeit atbraucu.”

„Nav tēvzeme, bet mājas gan”

MARTINS SAMMS

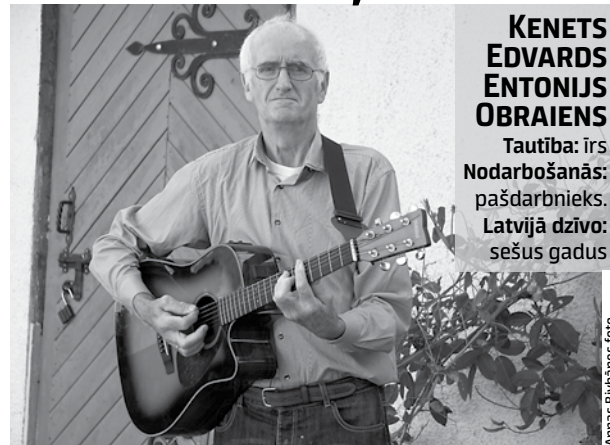
Tautība: igauņis
Nodarbošanās: arhitekts, mācītājs, lauksaimnieks
Latvijā dzīvo: 25 gadus

„Latvija šodien ir manas mājas, jo šeit ir ģimene un draugi. Tie ir cilvēki, ar kuriem svarīgi būt kopā. Mana sieva ir latvieti, un viņa gribēja atgriezties mājās. Nevaru teikt, ka šī ir mana tēvzeme, bet mājas gan.

Sākums nebija viegls, un valodu mācījos ikdienā ģimenē. Kad pārcēlos, tikai pēc laika apzinājos, ka esmu pametis mājas. Zināma nostalgija un ilgas ir joprojām. Lielu kultūras atšķirību gan nejutu. Iespējams, ka latvieši ir lielāki mākslinieki, bet igauņi ir racionālāki. Vēsturē bijis daudz pārbaudījumu: Pirmais pasaules karš, Eiropa izjūk, sāk veidoties Baltija. Varu lepoties, ka igauņi palīdzēja atbrīvot Ziemeļlatviju. Kristietība ir mūsu vēstures mantojums – varbūt visi tam nepiekrīt, bet tā ir labākā, spēcīgākā un stiprākā daļa no mūsu kopējās pagātnes. Uz tās esam būvējuši kultūru, valodas, literatūru, mākslu! Tāpēc šķiet savādi, ka tik tuvu dzīvo divas tautas, kurām ir līdzīga vēsture un saknes, bet kas viena otru nesaprot, jo ir liela valodas barjera.

Šodien jārūnā par to, ka cilvēki brauc prom. Mūsu pūlēm nebūs nozīmes, ja te nebūs mūsu pašu cilvēku. Ikvienā valstī cilvēks grib dzīvot brīvi, bet bieži tiek būvētas sistēmas, kas vērsas pret viņiem pašiem. Vai to vēlamies? Par to vajadzētu padomāt.”

Mīlestības dēļ

KENETS EDVARDS ENTONIJS OBRAIENS

Tautība: īrs
Nodarbošanās: pašdarbnieks.
Latvijā dzīvo: sešus gadus

„Uz Latviju pārcēlos mīlestības dēļ. Pirms tam par šo zemi neko nezināju, un, pirmajā reizē atbraucot, nespēju noticēt, ka te tik daudz mežu, arī gaiss ir labāks. Iemīlējies Latvijā no pirmā acu skata! Īrijā es nevarēju paiet, jo bija veselības problēmas, bet te viss kārtībā. Latvija man nozīmē brīvību. Latvija ir skaista sieviete, kas mani gaida un aicina. Latvieši ir laipni, uzticīgi, ļoti gādīgi.

Mācos pieņemt šīs zemes tradīcijas. Trešo gadu dziedu Skrundas kultūras nama senioru korī – esmu tenors. Bijām aizbraukuši uz Dziesmu un deju svētkiem. Tas ir atmiņā paliekošs piedzīvojums! Dziedāt latviešu dziesmas man nav problēmu. Cītīgi mācos vārdus, lai varētu pareizi izrunāt, jo valoda paņem laiku. Neesmu mācījies latviešu alfabētu, bet tajā ir garumzīmes, kādu angļu valodā nav. Bieži tās aizmirstu, un iznāk, ka pasaku ko tādu, ko nebiju domājis. Man arī patīk spēlēt ģitāru – daru to no 18 gadu vecuma. Man šeit ir dārzs ar daudziem augļu kokiem, dārzeniņiem, ogām. Darbojos dārzā, jo ir svarīgi ikdienā kaut ko darīt. Esmu iemācījies arī jaunas receptes, un dzīvošana te ir daudzreiz lētāka nekā Īrijā. Esmu aktīvs, un uz priekšdienām man ir daudz plānu!”

Dzintars: „Ir tādi vecāki, kuri bērnus aizzen no Latvijas prom, sakot – te nav, ko darīt. Viņi nerada apstākļus, lai bērni paliktu.”

Ģimene – vērtība un svētība

Kuplajā nīkrācnieku KNOPKENU DZIMTĀ katram ir savi pienākumi un rūpes, taču, visiem sapulcējoties, valda stipra kopība. Ģimeni veido vecāki Santa un Dzintars, vecākais dēls Alvis ar sievu Līgu un meitu Elizabeti, jaunākais dēls Ingus ar sievu Justīni, kā arī audžubērni Agnese, Ritvars un Igors. Santa smeij, ka ar vīru esot seni, jo šogad nosvinējuši 28. kāzu jubileju.

KUPLA SAIME

Tiekamies *Užuļos*, kur dzīvo vecāki, bet brīvdienās atbrauc pārējie. Dzintara darbības sfēra ir kokmateriālu pārvaldījumi, transporta pakalpojumi. 2007. gadā nodibinājis un tagad vada savu uzņēmumu *Užuļi*, bet šo darbu dara jau kopš 90. gadiem. Santa ir sociālā darbiniece Skrundas novadā, no 2005. gada – Nīkrāces pagastā. Viņa neesot izvēlējusies profesiju, jo tā izvēlējusies viņu: „Mani uzaicināja strādāt, un domāju – pamēģināšu. Tas bija laiks, kad studēju par iestādes un uzņēmuma vadītāju un nezināju, kas mani sagaida. Gadu gaitā iegūta pieredze un citāds skatījums uz sociālo darbu.”

Dēls Alvis beidzis iestāžu un uzņēmumu vadības studijas Liepājā un tēva uzņēmumā strādā par kokvedēja šoferi, palīdz vadīt biznesu. „Apstrādāju brīvo zemi, kurā sastādījām ogulājus: avenes, kazenes, smiltsērķškus, upenes. Atliek gaidīt, kas būs, jo pagaidām viss ir sākuma stadijā.” Sieva Līga ir Nīkrāces pamatskolas skolotāja: audzina 1. un 4. klasi, vada arī mājturības stundas vecāko klašu skolēniem. „Nīkrācē dzīvojam četrus gadus,” saka Līga. „Sāku šeit strādāt bērnudārzā, neklātienē mācījos Liepājas Universitātē. Skolotājas darbs man ir pilnīgi jauns. Augu pa soliņiem, ir idejas, kuras vēlos realizēt.”

Jaunākais dēls Ingus Latvijas Lauksaimniecības universitātes 2. kursā neklātienē apgūst lauksaimniecības inženierzinātni, specializējoties autotransportā. Strādā tēva uzņēmumā, bet abiem ar sievu Justīni ir savs uzņēmums. Viņa neklātienē studē Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē: „Apprecējos ar Ingu un atnācu uz Nīkrāci, un te strādāju jauniešu centrā. Bet Liepājā vadu mārketinga tīkla uzņēmumu – palīdzam cilvēkiem uzlabot veselību un mājsaimniecības vidi, tērējot mazāk resursu.”

Dzintara un Santas audžumeita Agnese Liepājas Valsts tehnikumā mācās par viesmīlības speciālisti, audžudēls Ritvars strādājis Liepājas neredzīgo biedrībā, bet tagad Liepājas Ezerkrasta sākumskolā ir tehniskais darbinieks. Ritvars saka: „Man ir divas profesijas – galdnieka un pavāra palīgs. Meklēju darbu par pavāra palīgu, bet grūti atrast ve-

Knopkenu saime no labās: jaunākais dēls Ingus ar sievu Justīni, audžumeita Agnese, mamma Santa un tētis Dzintars, audžudēls Ritvars, vecākais dēls Alvis ar meitu Elizabeti un sievu Līgu.

selības problēmu dēļ.” Audžudēls Igors Ventspils tehnikumā apguvis viesmīlības speciālista arodu un zināšanas noslīpē praksē ārzemēs, bet noteikti atgriezīsoties Latvijā.

MĀJAS JĀTUR CIENĀ

Užuļi tiek apdzīvoti 20 gadus. „Jaunieši dzīvo Dzeldas centra daudzdzīvokļu mājās, bet, kad apnīk, atskrien pie mums,” saka mamma. Alvis vēlas dzīvot istos laukos, bet Ingus uzskata: „Ja dzīvoklis liels, nav tik traki.” Santa ar Dzintaru pārliecināti, ka bērniem būs iespēja tikt ne tikai pie sava dzīvokļa, bet arī mājas: „Cītīgi jāstrādā, jo bez darba nekā nenotiek. Ja domā, ka astoņu stundu laikā visu var pagūt, nopirkt, uzcelt, tā nebūs.” Dzintars spriež: bērni noteikti apzinās, ka viss iegūstams ar darbu un neatlaidību.

Pirms pieciem gadiem dzimtas salidojums *Užuļos* pulcējis ap 70 cilvēku. Santa stāsta: „Kopā uzzīmējam dzimtas koku. Katra ģimene iestādīja savas sugas kociņus. Steidzīgajā dienas ritmā neatrodas laiks labām, svētīgām lietām, tāpēc esam atsākuši tikties, lai uzreiz norunātu, kur sanāksšana notiks nākamreiz. Tā ir laba tradīcija! Šī ir vēsturiska vieta, tāpēc jācenšas to saglabāt, lai var nodot nākamajām paaudzēm.”

VIRTUVĒ KOPĀ

Knopkenu saime *Užuļos* svin valsts gadadienu, Ziemassvētkus, Lieldienas un Jāņus. Tas tiek darīts kopā gan ar savējiem, gan Liepājas Kristīgās misijas draudzes locekļiem. Ģimenē visi iesaistoties pusdienu gatavošanā, un Ingus stāsta, ka ir tādas receptes, bez kurām svētki nav iedomājami: „Mammai ir viņas īpašās visticas, buberts un rasols.” Santa smejas, ka puīši iemācījušies griezt rasolu: „Tagad viņiem ir sievas, kuras to var darīt, bet zinu, ka prot paši. Pagājušajos Ziemassvētkos bija pārsteigums – es virtuves darbos vairs nepiedalījos.”

Agnesei savukārt patīk, ka *Užuļos* ir tik plaši: „Mežā var pastāigāt ar suņiem, apkārt dīķim ir taka. Man patīk maksķerēt, braukt ar riteni, lasīt ogas. Vienugad bija daudz melleņu un varēja taisīt biznesu, tās pārdodot.”

PIEDERĪBA UN DIEVA MĪLESTĪBA

„Lielākā vērtība un Dieva svētība ir ģimene,” uzsver Santa. „Mēs ar Dzintaru ļoti novērtējam to, ka tā mums ir kupla. Vienmēr esam bijuši puīšu vecāki, taču pamazām ienāca arī meitenes.” Dzintars uzsver, ka viss sākas ar sevi, kā katrs pats sevi veido, pieliekot roku, lai izdotos: „Ir tādi vecāki, kuri bērnus aizzen no Latvijas prom, sakot – te nav, ko darīt. Viņi nerada apstākļus, lai bērni paliktu.” Santa piekrist: „Būšana kopā tiek ieaudzināta no bērnības – tā ir piederības izjūta,

un tā paliek, arī augot lielākiem. Ja esi ielicis kārtīgu pamatu, būs gribēšana rosīties. Man prieks par savu ģimeni un jauniešiem, par citiem Skrundas novadā, kuri grib palikt savā ģimenē, veidot te uzņēmumus. Tā mūsu novadam ir svētība.”

Santa atzīst, ka vērtības mainījušās, kļūstot par kristiešiem: „Kamēr cilvēks Dieva mīlestību nav iepazīs, skatījums ir citādāks. To mācām arī bērniem.”

MĀCĪTIES NO VECĀKIEM

To, kas iemācīts pašam, vecākais dēls Alvis nodod savai meitai. Sieva Līga papildina: „Meita apgūvusi dažādas prasmes. Ome ar trīsgadīgo Elizabeti grāba lapas, es atbraucu pakaļ un aicināju mājās, bet bērns atbildēja, ka jāgrābj lapas, jo darbs jāizdara līdz galam.”

Arī Ingus sieva Justīne piekrist, ka audzināšana svarīga: „Man paveicies – no saviem vecākiem mācos, kā ar piemēru un mīlestību veidot sabiedrībai derīgu personību, ar kuru patīkami satīties, kas daudz ko prot darīt, pieņemt lēmumus, domāt kritiski. To gribu iemācīt saviem bērniem. Un vēl to, ka nevajag par problēmām čīkstēt un visiem stāstīt. Ģimene palīdzēs vienmēr.”

Vecākiem svarīgi runāt par problēmām un meklēt izeju, saka Santa. „Arī mums ir grūtības, taču

svarīgi vienam otru saprast un atbalstīt. Kā kristiešiem Dievs mums iemācījis piedot, jo piedot otram nav viegli un atzīt savas kļūdas – vēl grūtāk. Viss sākas ar sevi, ar mājas sliekšni, sētu. To ir svarīgi nodot tālāk, vienmēr padomājot, kāds esmu es pats.”

Dzintars papildina, ka bērniem jāiemāca rīkoties arī ar naudu: „Ja vēlies ko iegādāties, tērēt tikai to, kas ir kabatā, nevis to, kas vēl būs!”

Vecāki priecājas, ka bērni vēlas pie viņiem atbraukt. Santa saka: „Izprecināti, dzīvo savā vietā, skolojas, strādā, un pa nedēļu mūsu māja ir tukšāka, toties brīvdienās visi brauc ciemos. Brīžiem ar mani ir grūti, jo esmu prasīga, bet pienākumi jāizdara. Domāju, ka vēlāk to manu prasījumu viņi novērtēs.”

PALIKT ŠEIT

Kas jaunos cilvēkus saista Nīkrācē un Latvijā? Ingus atbild: „Var aizbraukt uz citām zemēm atpūsties, bet te ir māju sajūta, kas ieliekta no bērnības.” Līga papildina: „Mājas ir vieta, kur ir mana sirds.” Alvis uzskata, ka iespēju laukos ir vairāk nekā pilsētās: „Tur var aizbraukt, jo ir 21. gadsimts, bet lauku plašumus pilsēta aizvietot nevar.” Arī Ingus piebalso, sakot, ja dzīvē gribi ko sasniegt, to var no jebkuras vietas, jo tas vairs nav šķērslis.

Justīne, kura dzīvojuši Liepājā un sevi sauc par pilsētas meiteni, secina: „Nav tik daudz svarīga vide, cik ģimene. Es neteiktu, ka pilsētā vecāki man nav iemācījuši to, kas iemācīts Ingum vai Alvim. Varbūt arī laukos ir bērni, kuri nemāk nomizot kartupeli.”

Santa secina: „Prieks, ka mani jaunieši palikuši Latvijā. Viņiem dota iespēja dzīvot savā zemē. Ja grib aizbraukt uz pilsētu, nav nekādu šķēršļu – ģeogrāfiski esam labā vietā. Mums apkārt ir lauku un tūrisma saimniecības, zivsaimniecības, ir ražotnītes. Cilvēki ar mazumiņu sākuši kaut ko darīt, lai paliktu savā novadā. Pagasti attīstās, veidojot brīnišķīgu novadu! Bet vai visi tās iespējas meklē? Tam, ka nav viegli, es piekristu. Svarīga ir motivācija, mērķis un atbalsts.”

Dzintars sarunai pieliek punktu: „Varam būt priecīgi, ka dzīvojam brīvā Latvijā, ka ir mums savs karogs, sava valoda un valda miers.”

Annas Bivbānes teksts un foto

Santa: „Arī mums ir grūtības, taču svarīgi vienam otru saprast, atbalstīt un mācīties piedot.”

Līga: „Mājas ir vieta, kur ir mana sirds – mana vieta ir šeit.”

„Nav slikti Latvijā – es neesmu pesimists. Tikai uztrauc tas, ka par daudz domājam par sevi. No sevis ir jādod valstij, lai tā būtu spēcīga un stipra,” saka luterāņu mācītājs Mārtiņš Burke-Burkevics.

Vajag vīziju, kurp virzīties. Bet vai mums tāda maz ir? Tādu jautājumu sev un sabiedrībai ik pa laikam uzdod mācītājs, Zemessardzes kapelāns un sociālo zinību skolotājs **MĀRTIŅŠ BURKE-BURKEVICS**.

Vajadzīga vīzija

„Nepiekrītu, ka Latvija ir neizdevusies valsts. Potenciāls ir daudz lielāks, bet mēs to neieraugām mērķi, jo tāda nav.”

Latvijā baznīca no valsts ir atdalīta, un vienlaikus tieši baznīcai Atmosfērā laikā bija liela nozīme valsts atjaunošanā.

Ilgus gadus sabiedrībai tika uzspiests, ka baznīca ir sliktā un Dieva nav. Stāstīja visādas mulķības par cilvēkiem, kuri uz baznīcu gāja. Pienāca brīdis, kad cilvēks ieraudzīja, cik liels garīgs spēks ir baznīcā. Tāpēc jau padomju iekārta tik ļoti mēģināja to diskreditēt, visādos veidos cilvēku no Dieva attālinot. Pēckara paaudzei, kura īsti neko nezina par pirmo brīvvalsti, radīja atbaidošu baznīcas veidolu. Mācītāji tika represēti tāpat kā Vācijā trešā reihā laikā – padomju režims šeit ne ar ko neatšķīrās. Tie, kuri izgāja represijām cauri un nesalūza, saglabāja baznīcas garīgo potenciālu.

Atmodā pēkšņi bija radusies iespēja ielūkoties tēmā, kas iepriekš bija tabu. Tas gan vēl nenozīmē, ka daudzi tā uzreiz mainījās. Viņiem tikai radās iespēja uzziņāt patiesību, kas agrāk tika kariķēta. Vareja vēsti uzklaut, nebaidoties, ka citi par to smiesies. Tas bija svaigs elpas vilciens, kas dod stimulu pārmaiņām. Tāpēc baznīcas bija pilnas, tajās iesvētīja karogus, notika koncerti, skanēja iepriekš aizliegtas dziesmas. Taču to nesasaistīja ar valstiskām lietām. Tas bija pamats pārmaiņām, spēka avots, lai atjaunotu sagrauto.

Bet, dibinot valsti, tādas lomas taču nebija. Cilvēki darīja savu darbu un svētdienās gāja lūgt Dievu.

Ikviena sabiedrība balstās uz noteikta pamata: garīguma vai materiālisma. Vai uz abiem kopā noteiktās proporcijās. Kā marksismā vai vēl agrāk, kad Dievu nolika pie malas, par centrālo izvīzot cilvēka spējas. Taču neizbēgami kaut kad nāk atgriešanās pie garīguma, kuram atvēlēta sava vieta, un tā jāpiepilda. Materiālo jau nekad nevar

piepildīt. Cilvēks dikti grib divreiz lielāku algu, bet, kad to sasniedz, atkal šķiet par maz. Jāsaldzina, kāds gars sabiedrībā valda. Kas būs pamats, uz kura balstīsim savu pastāvēšanu? Paskatīsimies, piemēram, uz rietumu pasauli pirms gadiem 30–40. Tur baznīca nav bijusi izslēgta. Bet tagad tur ienāk arvien lielāks sekulārisms* un sabiedrība sāk šķobīties. Mēs savā liberālismā atveram robežas visam un padarām sevi vājus, ļaujot ienākt tam, ko varbūt nemaz negribam piedzīvot. 40. gadā ienāca krievu zaldāti ar savām ne tik jaukajām tradīcijām, vēlāk vācu armija ar pilnīgi citu kultūru, tagad austrumi ar islama pasauli, kas sabiedrību biedē. Kāpēc? Tāpēc, ka pazaudējam pamatu. Atvērtība izrādās apdraudējums. Absolūti graujoša tai vīzijai, kuru sākotnēji esam piedzīvojuši kristīgajā baznīcā.

Vai pašlaik sabiedrība ir kā kopums?

Reizi četros gados ievēlam Saeimu. Deleģējam 100 pārstāvjus, kuri tad sabiedrību virza tālāk. Pirms gadiem 15 dzirdēju domu, kas ik pa laikam uzpeld atkal. Vai mums vispār ir kāda vīzija? Kur virzāties? Kādu redzam savas valsts piepildījumu? Mums nav mērķa. Nav politisko partiju skatījuma, kurp ejam. Par galveno izcelts sekundārais, bet pazaudēts būtiskākais – valsts pastāvēšanas jēga. Varam dzīvot šeit drošībā, realizēt sevi kā tauta, kurai ir sava valsts ar mērķi, kādu paši esam pasludinājuši. Bet tā mērķa jau nav. Es to neredzu.

Kad pirmoreiz pats apzinājāties vārda valsts jēgu?

Augu PSRS, kas tolaik tika sludināta kā vislabākā valsts pasaulē ar brīnišķīgiem likumiem un iespējām visās jomās. 1990. gada 4. maijā man bija trīspadsmit. To dienu precīzi neatceros, bet tas bija kaut kas ļoti savīļņojošs. Bija saprotams, ka jāiet prom no ierastās sistēmas. Kad pirmoreiz manās rokās nonāca

grāmata *Baigais gads*, kļuva pretīgs sarkanais kaklants un visa tā organizācija, kurā bijām līdz ausīm iekšā. Sapratu, cik briesmīgi mums melots. Ir notikušas šausalīgas lietas. Un es esmu tādā valstī dzīvojis, ar savu darbošanos oktobrēnos un pioneros netieši to atbalstījis. Tādam puīšelim kā man vārds *Latvija, ulmanlaiki* uzplaiksnīja tik romantizēti. Sapratu, ka varam savā zemē būt noteicēji. Ka varam ražot preces bez marķējuma *Made in USSR*. Labas eksporta preces. Ne tikai atjaunot to, kā bija pirmskara Latvijā, bet radīt vēl ko labāku. Pagājuši 28 gadi, bet ir smagi.

Kāpēc?

Nav skatījuma, ko tad gribam sasniegt. Ejot tikai materiālisma virzienā un piedzenot tikai ekonomiskos rādītājus, var parādīt astronomisku izaugsmi. Pirms gadsimta tajā 1918. gada 18. novembrī mums taču nebija vispār nekā! Kādreiz varenā cariskās Krievijas rūpniecība, kas sazēla līdz 1913. gadam, no Rīgas bija izvesta. Pilnīgs tukšums, valsti dibinot, bet vēlāk – jau 30. gados – Latvija sevi Eiropā un pasaulē rāda izglītības, ražošanas un kultūras ziņā. Tagad mums ir ārkārtīgi labi apstākļi, lai panāktu vēl vairāk. Es nepiekrītu, ka Latvija ir neizdevusies valsts. Potenciāls ir daudz lielāks, bet mēs to neieraugām mērķi, jo tāda nav.

Cik daudzi ierauga, ka būtībā dzīvojam labi?

Ideāli būtu, ja visi godprātīgu pildītu savus pienākumus pret līdzcilvēkiem un sabiedrību kopumā. Negribam maksāt nodokļus, jo redzam, ka tā nauda aiziet nepareizi. Kas tad ir pareizi? Pēc kāda principa ievēlam Saeimu? Cilvēkus, kuri nu radījuši sistēmu, ko sauc par valsts izzagšanu. Datoru vienmēr nepietiek tikai restartēt – kādreiz tas jāpārinstalē.

Ko pusaudzim var nozīmēt valsts? To, ko viņš dzird no vecākiem, un bieži tās asociācijas ir negatīvas: „Valsts par mani nerūpējas, valstij es neesmu vajadzīgs.” Tā gan ir ti-

kai mana pieredze no skolas – tur strādāju ar korekcijas klasēm, kurās ir bērni no sociāli grūtajām ģimenēm. Jā, ir svētki, karogi, Lāčplēša dienā jāiet soļot lāpu gājienā, 18. novembrī jādedz sveces. Lielos lozungus viņi zina, bet ir problēma emocionālo izjūtu līmenī.

Miera laikos, kā mana oma sauca pirmo brīvvalsti, bija koku stādīšanas tradīcijas – visā Latvijā birzis tika sastādītas. Dibināja *Draudzīgo aicinājumu*. Būvēja skolas. Tagad slēdz ciet, jo cilvēki domā nevis uz priekšu, bet to, kā labāk šajā mirklī. Tagad ir Lielā talka. Ideja jau laba. Bet kāds izdomā tīrīt savus logus, kādam svarīgāk iet ar draugiem *dropēt* vai vēl kas cits. Mums, mazskaitlīgai tautiņai, ir sava valoda, sava valsts – grandioza iespēja! Tikai jāsaprot, ka ne jau kāds carīņš no Krievijas to nāks te veidot, bet mēs paši.

Fantastiska filma ir *Likteņa līdumnieki* – to vajadzētu vēstures stundās rādīt. Tur iekšā ir dziļa domāšana jau no pirmsākumiem, kad dzimta saņēma zemi. Ja domājam tikai par sevi – tagad un tūlīt, tad ne par kādiem līdumniekiem nākotnē nevar būt ne runas. Te var salīdzināt ar citu latviešu filmu – *Likteņdzirnas*, ar to, kas notika 90. gados. Saņemam senču mantojumu. Viens grib radīt un atjaunot, otram tūlīt vajag *piķi*, lai nopirktu vecu automašīnu. No tā brīža tālu uz priekšu neesam pārvirzījušies – nomainījušās tikai dekorācijas.

Miera laiki, kara laiki, padomju laiki. Kā saviem mazbērniem stāstīsiet par pašreizējo periodu Latvijas vēsturē. Vai juku laiki?

Nezinu. Juki laiki bija 90. gadu sākumā, kad cilvēkiem tās jukas bija galvā. Man patika Lidijas Dorņinas-Lasmanes teiktais, ka tagad esam daudz labākā stāvoklī nekā ulmanlaikos. Viņai jau ir, ar ko salīdzināt, bet tāda atziņa šodien daudziem nepatīk. Tiem, kuri pieraduši pie sociāliem pabalstiem, par

kādiem miera laikos pat nedomāja. Tad bija jāstrādā. Bet valstij nav jādod darbs, valstij ir jārada apstākļi, lai strādātu.

Esat kapelāns Zemessardzē. Mācītājs savienojumā ar militārismu?

Studējot pedagogiju, vienlaikus iestājos Lutera akadēmijā. 2000. gadā sāku strādāt Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskolas personāla nodaļā. Pēc diviem gadiem gribējās pamatīgas pārmaiņas. Militārā joma vienmēr bijusi tuva. Gāju iestāties Aizsardzības akadēmijā. Izturēju pārbaudījumus, bet galu galā iestāties neiznāca. Paliku kalpot kā mācītājs. 2013. gadā, kad Kuldiģā bija 4. maija pasākums un pilna baznīca ar karavīriem, izstāstīju to toreizējam aizsardzības ministram Artim Pabrikam. Viņš ieteica stāties Zemessardzē.

Un, ja būtu jāņem rokā ierocis?

Kapelānam ierocis nav paredzēts. Esmu domājis un ar džeķiem runājis, kā būtu nestandarta situācijā. Mans uzdevums ir karavīru garīgā aprūpe, un ar ieroci mani sargā citi. Kā rīkotos, ja naktu ienaids, bet puikas blakus būtu ievainoti? Es, kapelāns, varu viņus aizstāvēt, bet ieroci nedrīkst ņemt. Vai stāvēšu un mierīgi noskatīšos?

Droši vien teikšu: „Tēt, piedod, bet es nevaru ļaut viņus vienkārši noslaktēt.” Piektais bauslis skan tā: „Tev nebūs nokaut.” Ja kādā brīdī esmu vienīgais, kuram var atņemt dzīvību, tad jāļauj to darīt. Bet, ja aiz manis ir citi, kuri bez manas rīcības var aiziet bojā, tad viņi jāaizstāv. Tā ir karavīra būtība, kas var būt savienojama ar garīdzniecību. Lai arī esam maza valsts, mums savai armijai jābūt. Ne velti ir teiciens: tauta, kas nerūpējas par savu armiju, ir spiesta barot citas valsts karavīrus.

* Uzskats, kas brīvs no reliģijas un Dieva

Daina Tafelberga

„TĀS IR MŪSU MĀJAS”

Ko jauniešiem nozīmē Latvija, par to, sagaidot valsts gadadienu, stāsta mūsdienu jaunieši Lita Laine Maculēviča, Jānis Zaļkalns un Simona Senko.

„Nekur citur mani nesapratīs”

„Es savu valsti mīlu – man patīk vieta, kurā atrodos. Ir sajūta, ka nekur nebūs tik labi kā šeit,” saka padurniece Lita Laine Maculēviča, kura Jelgavā Latvijas Lauksaimniecības universitātes 1. kursā mācās par pārtikas tehnoloģi.

„Esmu augusi Padures pagastā. Pamatskolā sākumā mācījos tur, pēc tam Ēdolē, bet vidusskolu pabeidzu Alsungā. Visspilgtākās atmiņas no bērnības ir laiks, ko pavadīju pie vecmamma Babītes novada Salas pagastā. Man tur vienmēr patika, un vecmamma bija ļoti mīļa.

Latvija ir īpaša ar savu valodu, jo nekur citur mani nesapratīs. Te ir ģimene, varu satikt draugus un runāt latviski. Tas ir ļoti svarīgi – īpaši to izjūtu tagad, jo Jelgavā dzīvo ļoti daudz krieviski runājošu cilvēku. Man gribētos, lai visi, kuri dzīvo šeit, tomēr gribētu runāt latviski. Bet tas ir grūti atrisināms.

Interesējos tas, kas valstī notiek. Pašlaik

man tuvi ir izglītības jautājumi. Vēl es nestrādāju – pagaidām gribu atbraukt no studijām uz mājām un satikt draugus.

Patriotisms ir dzimtenes mīlestība, un tā manī ir ieaudzināta. Latvija ir dzimtā vieta, manas mājas. Svētkos man patīk piespraust sarkanbaltsarkano lentīti. Skolā Latvijas svētkos laikā bija stundas, kurās runājām par valsts dibināšanu un attīstību. Tas viss rada piederības izjūtu.

Godīgi sakot, no paziņām diezgan daudzi aizbraukuši uz ārzemēm. Ģimenes apstākļu dēļ nesen aizbrauca arī brālis. Tas rada tādu sērīgu izjūtu. Bet arī es nevaru pateikt, ka nekad nebraukšu prom, – kas zina, kas dzīvē notiks. Apkārt dzirdu, ka daudzi jaunieši domā par dzīvi ārzemēs, uzskata, ka laimīgā zeme ir kaut kur citur. Bet bieži dzirdēts, ka tur tomēr nav tik labi, kā domāts. Pašlaik mana mīļākā vieta ir Kuldīga, jo te ir mierīgi, man patīk vecpilsēta, Ventas rumba un ķieģeļu tilts. Te jūtos piederīga.”

„Jūtos Latvijai piederīga.”

Studente, padurniece Lita Laine Maculēviča uzskata, ka nekur nejutīsies labāk kā Latvijā.

„Te var atrast visu skaisto”

„Mana mīļākā vieta ir mājas, kurās visu zinu un pazīstu,” saka Zemessardzes 45. kaujas nodrošinājuma bataljona zemessargs Jānis Zaļkalns.

Zemessarga Jāņa Zaļkalna misija – nosargāt savu zemi un ģimeni.

„Bērnību pavadīju lauku sētā Skrundas pusē. Visspilgtāk atceros makšķerēšanu un darbosanos kopā ar draugiem. Daudz laika aizņēma mācības skolā. Kuram gan tajā laikā patika mācīties... Bet tas paskrēja ātri. Pašlaik domāju, ka to dienu pat nedaudz pietrūkst. Toreiz viss bija vienkāršāk – mazāk jādomā par ikdienas lietām.

Dzīvoju lauku viensētā, bet svētku vai piemiņas dienā karogs vienmēr pacelts. Tā ir svēta lieta! Man patriotiskās jūtas nāk no ģimenes. Ja vecāki bērnus māca savu zemi mīlēt, tā viņi arī dzīvos. Uzskatu, ka tādas iekšējās izjūtas var tikai ieaudzināt, – tās nevar iegūt ne skolā, ne medijos.

Man patriotisms tas saistās ar to, ka jānosargā sava zeme un ģimene. Arī tēvs ir zemessargs. Atceros, ka viņš ar prieku devās uz mācībām. Es Zemessardzē darbojos piecus gadus: eju uz visiem piemiņas pasākumiem, piedalos parādēs, apmeklēju svētkus.

Latvijā īpaša ir tās daba. Mums nav klinšu vai

tuksnešu, bet esmu daudz ceļojis, un vietas, kas redzētas, ir pietiekami skaistas, lai uz citām zemēm nebrauktu. Šeit var atrast visu skaisto. Es latviešiem novēlu vairāk būt patriotiem.

„Dzīvoju lauku viensētā, bet karogs svētku vai piemiņas dienā vienmēr pacelts. Tā ir svēta lieta!”

Manā draugu lokā ir cilvēki, kuri labākas dzīves meklējumos devušies uz ārzemēm, bet es ik pa laikam tomēr pajautāju, vai viņi nedomā atgriezties. Diemžēl tie, kuri iedzīvojušies, to nevēlas. Bet ir arī tādi paziņas, kuri drīz atgriezīsies un saka, ka vairs nekad nebrauks prom, jo šeit ir viņu mājas.”

Dzīvot pa īstam

Skolniece Samanta Senko patriotismu pa īstam izjutusi, kad iestājusies jaunsardzē.

„Tikai jaunsardzē sapratu, kā ir būt patriotam. Arī vienaudžiem daudz stāstu, cik svarīgi tādām būt,” saka Skrudas vidusskolas 12. klases audzēkne Samanta Senko.

„Dzīvoju Nīkrāces pagasta Dzel-dā, tur arī pagājusi bērnība. Kad biju maza, man patika blēņas, tāpēc visspilgtāk atceros nedarbus. Man bija iespēja iestāties jaunsargos, un es to izdarīju, kaut gan 9. klasē teicu, ka neko tādu nedarīšu. Patriotismu izrādu tā, ka vidusskolā iestājos valsts aizsardzības mācības programmā. Laikam ejot, saprotu, ka esmu atradusi to īsto – arī nākotni saistīšu ar šo nozari.

Man šķiet, ka īsti labi varam justies tikai Latvijā. Šeit varam runāt latviešu valodā, satikt draugus, pazīstam daudz vietas. Ārzemēs var dzīvot, bet tas nebūs tas. Tur ir sveša kultūra, un es tur arī justos kā svešumā. Patriotisms nāk no ģimenes, bet skolā tas tiek nostiprināts. Galvenais, ka zinu, kad ir svētku vai piemiņas dienas, un

saprotu, kāpēc tās tiek svinētas. Lai kas notiktu, vienmēr teikšu, ka esmu latviete. Patriots savu valsti slavēs arī tad, ja situācija nebūs no labākajām. Man ir paziņas, kuri dzīvo ārzemēs, bet daudzi ir arī atgriezušies un par to priecājas. Mana mīļākā vieta Latvijā ir Skrunda, tur esmu katru dienu, pavadu lielāko daļu laika. Kad esmu

„1918. gadā iedegta uguns, kas degs mūžīgi, ja vien latvju tauta būs stipra.”

prom, vēlos atgriezties.

Latvijai novēlu, lai šī nav pēdējā simtgade. 1918. gadā tika iedegta uguns, kas degs mūžīgi, ja vien latvju tauta būs stipra.”

Lāsmas Reimanes teksts un foto

Ar mantojumu – rītdienā

Valsts simtgade ir brīdis, kad vērts atskatīties uz mūsu kopīgo vēsturi un atcerēties, ko esam saņēmuši mantojumā no priekštečiem, ko mūžības vērtu nākamās paaudzes viņu radītajam pievienojušas. Ir vērts atsaukt atmiņā lielos pasaules vēstures notikumus, lai saprastu, kā tie ietekmējuši mūsu valsts tapšanas, uzplaukuma, sabrukuma un atjaunotnes ceļu. Šeit atskats uz zīmīgākajiem notikumiem galvenokārt Kuldīgā.

1918 – 1928

Karos dzimusi valsts

1918. g. 18.XI – Latvijas Republikas proklamēšana, decembrī izveidota Kuldīgas pilsētas valde.

1919. g. janvāri – Padomju Latvijas armija ieņem Kuldīgu un Ventspili un puslokā aplenc Liepāju, kur atrodas Latvijas pagaidu valdība. Nakts uz **13.II** – Baltijas landesvēra un Dzelzs divīzijas daļas ieņem Kuldīgu. Gotlība sētā, kā arī citur pilsētā un ārpus tās apšaudēs nogalināti daudzi iedzīvotāji. **26.III** – apvienotie vācu un latviešu spēki atbrīvojuši visu Kurzemi un daļu Zemgales. **16.IV** – vācu organizētais valsts apvērsums, Latvijā vienlaikus darbojas trīs valdības. **1.XII** – bermontieši no Latvijas pilnībā padzīti.

1920. g. februāri – pēc pamiera līguma ar Padomju Krieviju karadarbība tiek pārtraukta, no kara un bēgļu gaitām atgriežas tūkstošiem kurzemnieku. **11.XII** – atklāta Kuldīgas lasītava (vēlāk bibliotēka). **15.II** – Kuldīgā atvērta latviešu vidusskola Ventspils ielā 10. Sākta agrārā reforma: izveidotas jaunas saimniecības, paplašinātas līdzšinējās.

1922. g. 23.IX – ar Ādolfa Alunāna lūgas *Mūsu senči* izrādī Kuldīgā atklāts profesionālais teātris.

1928. g. – nodota jaunā Kuldīgas vācu ģimnāzija Pētera ielā 5.

Ar šādu pletizeri latviešu saimnieces drēbes gludināja vēl 20. gs. pirmajā pusē.

Kuzņecova porcelāna fabrikas terīne – Latvijas pirmās brīvvalsts labklājības simbols.

40. gadu beigu skolas soma.

Kafijas dzirnaviņas 20. gs. sākumā.

Rigas Valsts elektriskās fabrikas (VEF) radioaparāts. 30. gadi.

1929–1938

Rūpniecības un ekonomikas izaugsme

1929. g. – Kuldīgas latviešu biedrība iekārto kinematogrāfu Vācu vingrotāju biedrības zālē, Kalna ielā 7. Finiera fabrika *Vulkāns* augšpus Ventas rumbas ierīko ūdensdārzu baļķu miecēšanai.

1930. g. – uzbūvēta Latvijas Valsts bankas ēka Kuldīgā, Dzirnava ielā 5, apstiprināts projekts benzīna stacijai Liepājas ielā.

1934. g. 15.V – Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa istenotais valsts apvērsums. **21.XII** atklāta raidstacija ar torēzī Latvijā augstāko radiotorni (120 m augstu antenas mastu).

1935. g. – nodibināts Kuldīgas muzejs.

1936. g. – pabeigta Kuldīgas-Skrundas šoseja.

1937. g. – izveidots pilsētas bērndaržs, atklāts jaunais tirgus (Pilsētas) laukums.

1939–1948

Karš un pirmie padomju gadi

1939. g. 23.VIII – PSRS un nacistiskā Vācija noslēdz slepenu vienošanos, Latvija nonāk PSRS interešu sfērā.

1940. g. 17.VI – Sarkanā armija okupē Latviju.

1941. g. 14.VI – pirmā masveida cilvēku deportācija uz Sibīriju. No Kuldīgas apriņķa izsūtīts vairāk nekā 600 cilvēku. **22.VI** – vācu karaspēks iebrūk PSRS, Kuldīgas apriņķi okupē dažās dienās, holokaustā iznīcināta Kuldīgas ebreju kopiena.

1943. g. 10.II – izveidots latviešu leģions, kurā iesaukti arī no 1919. līdz 1924. gadam dzimušie Kuldīgas apriņķa vīrieši. Sv. Annas draudzes prāvests Oskars Sakārnis izsludina literāri muzikālu konkursu *Latvju lūgšana Dievam*, tajā top un Kuldīgā pirmoreiz atskaņota Lūcijas Garūtas kantāte *Dievs, Tava zeme deg*.

1944.–1945. g. – Latvijā ar kaujām atgriežas PSRS karaspēks un padomju okupācijas režīms, līdz Vācijas kapitulācijai 1945. gada 8. maijā Kurzemē turpinās intensīvas kaujas.

1945. g. – nodibināta Kuldīgas mūzikas skola un Kuldīgas daiļamatniecības vidusskola.

1946. g. pavasarī – postoši plūdi Ventā. Ūdens sasniedz tiita balsta 906 cm atzīmi.

1947. g. 21.V – Komunistiskās partijas Centrālkomitejas lēmums par lauksaimniecības kolektivizāciju Baltijā.

1948. g. 4.II – Ivandes pagastā nodibināta pirmā kolektīvā saimniecība jeb kolhozs *Čiņa*, pēc tam tiek veidoti citi.

1949–1958

Vēlreiz represijas

1949. g. 25.III – otrā deportācija: no Kuldīgas apriņķa uz attāliem Padomju Savienības rajoniem izsūtīts 684 ģimenes (ap 2500 cilvēku).

1955. g. beigās – Kuldīgā uzcelta jaunā maizes ceptuve.

1958. g. – bijušajā ebreju sinagogā sāk darboties kinoteātris *Kurzeme*.

Alumīnija kanniņas – ļoti ērtas gan ogu lasīšanai, gan pienam.

Šādi šķivji 70. gados pie sienas bija gandrīz katrā dzīvoklī.

1959–1978

Sociālisma celtniecība

1962. g. 22.VII – atklāta lidmašīnu satiksmes līnija Kuldīga–Rīga.

1963. g. – Gudeniekos – pirmā naftas atradne Baltijā.

1964. g. – skolēni latviešu un krievu plūsmā sāk mācības jaunuzceltajā Kuldīgas 1. vidusskolā (V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā).

1966. g. – atklāta rajona sadzīves pakalpojumu kombināta darbnīca jaunbūvē Oktobra (Pilsētas) laukumā 3.

1967. g. – Kuldīgā uzcelta viesnīca *Kursa* Oktobra laukumā 6, atklāta estrāde Kultūras un atpūtas parkā.

1968. g. – Kuldīgā uzbūvēta Darbaļaužu deputātu padomes un rajona izpildu komitejas ēka Oktobra laukumā. Pavasarī pilsētā postoši plūdi (ledus sasniedz tiita arku pamatni).

1969. g. – Kuldīgas vēsturiskais centrs kļūst par valsts nozīmes pilsētubūvniecības pieminekli.

1971. g. – darbu sāk dzelzsbetona konstrukciju rūpnīca Kuldīgā.

1977. g. – skolēni sāk mācības jaunajā Kuldīgas 3. vidusskolā.

1978. g. – Kuldīgā izveidota bērnu mākslas skola.

Cepumi ražoti fabrikā 17. jūnijā.

1979–1988

Pēdējie stagnācijas gadi, perestroika

1980. g. – Kuldīgas administratīvo ēku priekšā ierīkots granitā kalts Ķeņina piemineklis.

1985. g. 23.IV – Padomju Savienības Komunistiskās partijas ģenerālsekrētārs Mihails Gorbačovs paziņo par politiskās un saimnieciskās dzīves pārbūves jeb perestroikas kursu. Iznāk filma *Emila nedarbi*, kas uzņemta Kuldīgā un apkārtnē.

1987. g. – sākas Kuldīgas slimnīcas celtniecība.

1988–1998

Tautas atmoda

1988. g. 31.I – Latvijas TV sākas slavenais *Atmodas* laika raidījums *Labvakar*. Kuldīgā atklāts jaunais tilts pār Ventu.

8.VI – PSRS legalizē privāto uzņēmējdarbību. **12.XI** – Latvijas Tautas frontes Kuldīgas rajona nodaļas dibināšanas konference. **18.XI** – mītiņā pie pilsētas rātsnama pirmoreiz kopš Latvijas okupācijas pacelts sarkanbaltsarkanais karogs.

1989. g. 14.VI – Kuldīgas estrādē pirmoreiz sēru mītiņš veltīts 1941. gada 14. jūnijā represētajiem. **23.VIII** – trīs valstu iedzīvotāji vienojas aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā (*Natura 2000*).

1990. g. 4.V – Latvijas PSR Augstākā Padome pieņem deklarāciju par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu. **23. VIII** – Ķeņina pieminekļa demontāža Kuldīgā.

1991. g. 13.–27.I – rajona iedzīvotāji piedalās valsts nozīmes objektu aizsardzībā, barikādes celot Rīgā, arī pie Kuldīgas raidstacijas un pasta.

1992. g. 19.III – sākas Padomju armijas izvešana no Latvijas. Kuldīgas dome sāk darbu jaunajā rātsnamā. **18. IX** – Latvija uzņemas ANO.

1998. g. – pirmais Starptautiskais Kārļa Davidova Čellistu konkurss Kuldīgā.

1999–2008

Celtniecība un starptautiska atpazīstamība

2003. g. – Kuldīgā uzbūvēta sporta halle Piltenes ielā.

2004. g. 29.III – Latvija kļūst par NATO dalībvalsti. **1.V** – Latvija iestājas Eiropas Savienībā. Pirmoreiz tūrisma sezonas atklāšanas festivāls *Lido zivis Kuldīgā*. Dabas liegums *Ventas ieleja* iekļauts Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā (*Natura 2000*).

2005. g. – atklāta vieglatlētikas manēža Dzirnava ielā.

2007. g. – Kuldīga Ventas senleja atzīta par Eiropas izcilāko tūrisma galamērķi.

2007.–2008. g. – Ventas ķieģeļu tilta restaurācija.

2008. g. – Kuldīgas vēsturiskajam centram piešķirta Eiropas mantojuma zīme.

2008.–2014. g. – novada muzeja restaurācija, koka arhitektūras amatnieku darbnīcas izveide.

2009–2018

Restaurācija un jaunas ieceres

2010. g. – atklāta Kuldīgas jaunā autoosta.

2011. g. – Kuldīgas vecpilsēta UNESCO pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā. Bibliotēka un Mākslas nams sāk darbu rekonstruētajā sinagogas kompleksā. Pilsētas dārzā darbu sāk brīvdabas kino.

2014. g. – atjaunots Kuldīgas Rātslaukums.

2016. g. 1. IV – Rātslaukumā atklāts tēlnieka Oskara Mikāna vides objekts *Tējas tase ar Ēvaldu Valteri*.

2017. g. – pārbūvēta Kuldīgas mūzikas skola un sporta skola, atklāts jaunais peldbaseins.

2018. g. 20.II – parakstīta vienošanās par projektu *Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un mākslas jaunrades magnēti* – Kuldīgā, Kalpaka ielā 4, plānots veidot radošo klasteri.

Dermatīna bērnu ratiņi – 80. gadi.

Viens no pirmajiem mobilajiem telefoniem 90. gadu vidū.

Neatņemams padomju laika bērniņas atribūts.

Iveta Grīniņa
Antras Grīnbergas foto
Paldies par sadarbību Kuldīgas novada muzejam, īpaši krājuma glabātājai Indrai Orehovai.

Nauda 100 gados

Nekas tik spilgti neataino laikmeta griežus kā nauda. Tā ir katram klātesoša, svarīga, bet Latvijas 100 gados – tik ļoti nepastāvīga. Šibrīža piecdesmitgadnieki savā mūžā vien ir piedzīvojuši gan padomju laika rubļus, gan tā sauktos repsišus, gan atjaunoto latu un tagad – eiro.

1. HAOSA PERIODS

Latvijas maiņas zīme piecu kapeiku vērtībā, kas bija apgrozībā no 1919. līdz 1922. gadam. Metu veidojis ievērojamais naudaszīmju dizainers Rihards Zariņš.

Latvijas Valsts kases zīme – 25 rubļi (1919. gads).

Sākoties Pirmajam pasaules karam, Latvijā sākās vairākus gadus ilgs naudas saimniecības nestabilitātes un haosa periods, kas ilga līdz pat Latvijas Republikas nacionālās valūtas – lata – ieviešanai 1922. gadā.

No 1914. līdz 1925. gadam vienlaikus apritēja 19 veidu nauda, sākot ar Krievijas cara laiku naudu, beidzot ar Vācijas, Igaunijas, Polijas, Somijas naudu, Krievijas pagaidu valdības jaunā parauga kredītbilētēm, ostmarkām un atsevišķās pilsētās izdotajām naudas zīmēm: Liepājas, Jelgavas, Ventspils, Rīgas pašvaldības naudu, latviešu lielnieku naudu, Bermonta-Avalova markām u.c.

Tikpat raiba aina bija arī brīdī, kad tika nodibināta Latvijas Republika.

Par pirmo nacionālo naudu kļuva Latvijas rublis. 1919. gadā Ministru kabineta sēdē pagaidu valdība nolēma izlaist valsts kases zīmes Latvijas rubļos un papīra sīknaudu kapeikās. Tā kurss: Latvijas rublis = ostrublis = 2 Vācijas markas = 1,5 cara rubļi.

Vēl aizvien iedzīvotāji svešajai naudai uzticējās vairāk nekā Latvijas rublim. Valdība tikai 1920. gada 18. martā to pasludināja par vienīgo maksāšanas līdzekli.

5. LATA ATGRIEŠANĀS

Vienlaikus ar repsīšu laišanu apgrozībā notika darbs pie Latvijas lata veidošanas. Naudas dizaina autori bija mākslinieki Aivars Plotka, Valdis Ošiņš un Imants Žordžiks. Metāla naudas izskatu veidoja dizaingrāfiķis Gunārs Lūsis un tēlnieks Jānis Strupulis.

Pirmās piecu latu banknotes apgrozībā nonāca 1993. gada martā. Tās tika mainītas pret 1000 pagaidu rubļiem. No 1993. gada 18. oktobra Latvijas rublis vairs netika uzskatīts par maksāšanas līdzekli, taču bankās to varēja apmainīt līdz pat 1994. gada vidum.

2. LATA DZIMŠANA

Neba uzreiz jauno Latvijas naudu nolēma saukt par latu. Bija arī citi ieteikumi, piemēram, velta, līga, saule, latva, dižā, ozols, no kura 100. daļu ieteikts saukt par zīli, un pūķis, no kura 100. daļu bija ieteikts saukt par rūķi. 1922. gadā pieņemti noteikumi, ka Latvijas naudas sistēmas pamatā ir lats, bet tā simtā daļa – santīms. Naudas zīmes iespieda Anglijā.

Otrā pasaules kara laika vācu nauda, kas lietota okupācijas apgabalos, tai skaitā Latvijā. 20 reihsmarkas. Kara laikā apgrozībā bijuši arī PSRS rubļi, ko mainīja pēc kursa 10 rubļu pret vienu reihsmarku.

25 lati (1928. gads).

3. PADOMJU LAIKA NAUDA

Lats kā maksāšanas līdzeklis palika spēkā arī pēc Latvijas okupācijas 1940. gada 17. jūnijā. No 25. novembra lats tika pielīdzināts PSRS rublim.

1947. gadā PSRS Ministru padome pieņēma lēmumu par naudas reformu un pārtikas un rūpniecības preču kartīšu atcelšanu. No 16. decembra apgrozībā bija jauna parauga naudas zīmes.

1961. gadā notika naudas vērtības re-

10 rubļu pēc naudas reformas 1961. gadā.

Viens rublis, kas nonāca apgrozībā pēc 1947. gada reformas.

forma – tā tika samazināta desmit reizes, un cilvēki, nosaucot kādas preces cenu, pārjautāja: „Vecajā vai jaunajā naudā?” Apritē nonāca jaunās naudas zīmes, kas

bija mazākas nekā iepriekš. Uz visiem lielajiem nomināliem – no 10 rubļiem – bija Ļeņina profils.

4. ATKAL LATVIJAS, BET PAGaidu

1990. gadā LPSR Augstākā padome paredzēja dibināt Latvijas Banku ar naudas emisijas tiesībām. Tika nolemts izdot pagaidu naudu, jo no brūkošās PSRS nāca nekontrolējams naudas daudzums, kas draudēja sagraut arī tautsaimniecību. Pagaidu risinājums bija Latvijas rublis, kas vēlāk tautā ieguva iesauku *repsis* – Einārs Repše tajā laikā bija Latvijas Bankas prezidents. Mākslinieks jaunajai naudai bija Kirils Šmelkovs. Tā padomju laika rubļus nomainīja 1992. gada 7. maijā.

500 Latvijas rubļu jeb repsīšu.

6. KLĀT EIRO ĒRA

Emocionāli latviešiem nebija viegli šķirties no pašu naudas – lata, taču tāds brīdis pienāca. 2004. gadā Latvija nobalsoja par pievienošanos Eiropas Savienībai (ES) un arī par pievienošanos eirozonai. Tas ļoti atviegloja naudas norēķinus, dodoties ceļojumā uz ES valstīm, lai gan dažas – Apvienotā Karaliste, Dānija un Zviedrija – palika pie savas naudas.

Zināms mierinājums bija tas, ka vismaz monētās ir atsauce uz pirmās brīvvalsts vērtībām – tautumeitas profils.

Iveta Grīniņa, Antras Grīnbergas foto

Izmantota Kristīnes Ducmanes un Andas Ozoliņas grāmata *Naudas laiki Latvijā*. Liels paldies Kuldīgas novada muzejam par sadarbību raksta tapšanā.

„Nodzīvot saules mūžu!”

Simtgadniece ANNA STABE smeļ, ka par valsti ir astoņus mēnešus vecāka. Visu mūžu pavadījusi Skrundas pusē, tagad viņa savas dienas aizvada aprūpes namā Valtaiķi.

A. Stabe strādājusi par kalponi pie saimniekiem, kolhozā *Spartaks*, Laidu dārzniecībā un skolā, Skrundas slimnīcā. Bijusi uzcītīga un čakla, tāpēc bieži saņēmusi uzslavas.

PIE SAIMNIEKIEM UN KOLHOZĀ

„Mammai piedzimām četri bērni: trīs meitenes un viens dēls. Es biju trešais bērns. Kādreiz skola atradās Skrundas profesionālajā vidusskolā. Tur skolas gaitas sāku no deviņiem gadiem, jo tajos gados tik agri vēl nesāka iet. Skolā daudz neesmu gājusi – pabeidzu četras klases. Strādnieki bija nabagi, skolas – dārgas, vajadzēja iet strādāt, tāpēc nevarēju atļauties mācības turpināt. Tētis un mamma bija laukstrādnieki – pie saimniekiem strādāja par kalpiem. Kad skolu pabeidzu, strādāt sāku pati. No 15 gadiem gāju pie saimniekiem apstrādāt laukus. Man atmiņā palikušas mājas *Beņi* Skrundas pagastā, kur biju par meitu. Saimnieki bija vulšīgi (uzņēmīgi – aut.), strādīgi. Bija seši zirgi, desmit govīs un jaunlopi. Arī divi puīši, kam bija uzdevums strādāt ar zirgiem.”

Padomju laikā Annas ceļš vedis uz kolhozu *Spartaks* Laidos: „Tur bija dārzniecība – stādījām zemenes un kāpostus, bija daudz strādnieku. Viss jādara ar rokām, jo traktoru nebija. Vēlāk apprecējās, bet tāpat turpināju strādāt. Ar pirmo vīru izšķīros, ilgi kopā nedzīvojam.”

Skrundeniece Anna Stabe savu simto jubileju jau nosvinējusi, bet Latvijai tā vēl priekšā. Kā saka Anna, abas ar valsti izaugušas kopā.

40. gados apprecējos otro reizi un aizgāju uz Laidu skolu par apkopēju. 80. gados strādāju Skrundas slimnīcā, no turienes 55 gadu vecumā aizgāju pensijā. Otrs vīrs bija drēbnieks. Kad vairs nestrādāju slimnīcā, tad palīdzēju viņam šūt.”

KARA LAIKU NEGRIBAS ATCERĒTIES

Anna stāsta par pieredzēto: „Pirmajā pasaules karā biju ļoti maziņa – to es neatminos. Otru karu atminos, un tas bija grūts laiks. Dzīvoju Skrundā, un gāja visādi. Strādāju pie vāciešiem – veļu mazgāju, sa-prasties bija viegli. Kad pastrādāju, iedeva

kaut ko ēdamu. Kara laiks bija traks, bija ļoti lielas bailes, jo pa naktīm šāva, raķetes gāja pa gaisu.”

Padomju varai ienākot, uz Sibīriju no Annas ģimenes neviens nav izsūtīts: „Nabagus nekur nesūtīja – sūtīja saimniekus, kuriem kaut kas piederēja. Grūti bija visur, jo darbus dabūt nevarēja. Ja gribēja sviestiņu, krējumiņu, tad no vakara cilvēki pie veikala stāvēja rindā un visu nakti gaidīja. Dažreiz bija tā, ka tūlīt jau būšu pie letes, bet nekā vairs nav palicis. Tad gāju uz citu veikalu, bet tur tas pats. To pašu maizīti nevarēja dabūt. Pēc kara daudz kas trūka. 50. gados

jau varēja tīri labi sākt dzīvot – paēduši un apģērbusies bijām, bet kara laikā iztikšana bija ļoti grūta, un tos laikus vairs atminēties negribas. Pēc kara kļuva vieglāk, sākām apmeklēt balles un teātrus. Atceros, ka uz balli gājām 15 kilometrus ar kājām. Līdz diviem noballejāmiem, gājām mājās, un no rīta piecos vajadzēja slaukt govīs. Jaunībā visu kaut ko varēja paciest, bez gulēšanas varēja iztikot.”

VINGRO UN UZDZIED

Anna vēl savos 99 gados dārziņā stādījuši sīpolus, kartupeļus un gurķus: „Dzīvoju dzīvoklī, un man bija mazs dārziņš. Skrundā agrāk dziedāju korī, gāju uz teātriem. Uz Valtaiķiem atnācu pagājušajā gadā nedēļu pirms Ziemassvētkiem. Nokritu un savainoju muguru, mani aizveda uz Kuldīgas slimnīcu un tad uz aprūpes namu. Labi, ka tā, jo te ir plašumi! Ar aprūpētājas palīdzību izeju ārā, bet daudz nevaru pāiet, jo ātri nogurstu. Priecājos, ka man nekas nekā, vienīgi ir liels nespēks. Katru nedēļu atbrauc mašīna ar pārtiku, un tad aprūpētājam palūdzu, lai kaut ko nopērk – gribas ar kādu kārumu vakarā panaškoties. Ļoti patīk, ka pie mums notiek pasākumi: tiek spēlēts teātris, rīkoti koncerti, kopā ar visiem vingrojam un uzdziedam.”

LATVIJAI IR, KUR AUGT

„Latvija tagad attīstījies, un viss ir citādāk. Sākums bija grūtību pilns tāpat kā man, bet tad es biju jauna un spēka pietika. Valstij novēlu saules mūžu! Mūsu Latvijai vēl ir, kur augt. Salīdzinot ar to, kas jau piedzīvots, tagad ir labi. Arī man labi: esmu paēdusi, apkopta, apģērba, tīrība. Man nav bērnu, bet ir radi, brāļu un māsu bērni, kas atbrauc ciemos. Vēl tagad brangi turos pie prāta un visu varu saprast. Ilgdzīvošanas noslēpuma nav – tik dzīvot tā, kā mūžs nolemts.”

Annas Bivbānes teksts un foto

„Man arī tagad patiktu strādāt”

„Manas dzīves laikā Latvijā nav bijis viegli. Bet, lai arī nabadzīgi dzīvots un grūti strādāts, es vienmēr esmu bijusi apmierināta un ar cilvēkiem satikusi labi,” saka alsundzniece **NATĀLIJA SĪLE**, kurai vasarā apriņķa 92 gadi.

„VIŅI MAN LABI”

Natālija dzīvo pirms 29 gadiem kolhoza piešķirtajā dzīvoklī daudzstāvu namā Alsungā. Daudz palīdzot māsasdēls Jānis ar sievu Ingūnu, ik dienu atbraucot, atvedot pārtiku. „Viņi man dikti labi – rūpējas, palīdz, kur nu vajag,” stāsta Natālija. „Pati dzīvokli nevaru uzturēt un izremontēt, tāpēc pārdevu māsasdēlam. Viņi nomainīja logus, radiatorus – izdara visu, kā vajag. Atved maizīti. Pati uz veikalu divus gadus vairs nevaru aiziet.”

JAUNAM NEKAS NAV PAR GRŪTU

Dzimtās mājas Natālijai ir *Salmarāji*, kur tagad dzīvo brāļasieva ar dēlu. Natālijas tēvs Krišs miris 40 gadu vecumā, kad no sešiem bērniem jaunākajai meitai bijuši trīs gadiņi. Mamma Baba daudz strādājusi, bet ar iztikšanu lielajai ģimenei klājies grūti. Natālija agri sākusi iet ganos, vēlāk strādājusi par meitu pie saimniekiem. Lai arī kara darbība bijusi jūtama un mājās kopā ar viņiem dzīvojuši vācu karavīri, jaunība prātā palikusi kā skaista. „Tādi tie laiki bija. Bet kas tad jaunam kait! Paēdusi, algu man maksāja. Tagad gan žēl, ka tie astoņi gadi, ko gāju pie saimniekiem, pensijā nav ierēķināti. Strādāju *Meņģos*. Kad

vācu gūstekņi taisīja dzelzceļu no Alsungas uz Ventspili, vācu karavīri pie mums dzīvoja. Bija pilna māja, bet nevaru par viņiem nevienu sliktu vārdu teikt – zolīdi.”

LAUKU BRIGĀDĒ

Kad valdījusi krievu vara, Natālija dzīvoja pie mamma, bet 1949. gadā, kad nodibināts kolhozs, sākusi strādāt tur. „Cilvēkus veda prom, lopus savāca kolhozam. Mūs neveda, jo bijām nabagi, bet mammai aizveda abas māsas, kuras ar ģimenēm dzīvoja Ēdolē. Mamma aizgāja uz viņu mājām un redzēja, kā viss izpostīts. Ja kādās mājās bija divas govīs, viena bija jāatdod kolhozam.

Strādāju lauku brigādē: govīs slaucu, jaunlopus kopu, mazos cālīšus. Bija bariņa jāgādā, ļoti daudz jāstrādā, bet maksas nekādas. Tomēr slikti nejutos: biju jauna, un strādāt patika.”

43 gados apprecējusies. Ar vīru dzīvojuši laukos, bet, kad Alfrēds miris, pārcēlusies uz tagadējo dzīvesvietu.

PAR SIMTGADI NEDOMĀ

Agrāk Natālijai paticis adīt, pie radiem

Natālijai Sīlei Latvijas simt gadu šķiet diezgan sūrs laiks – karu, nabadzības un smaga darba pilns, tomēr, izdzīvojot šos laikus, par spīti grūtībām viņa vienmēr esot jutusies labi.

ciemoties, palīdzēt darbos. Arī šovasar viņa vairākkārt viesojusies pie māsasdēla ģimenes, bet pārsvarā dienu ritms esot mierīgs. Lielākais darbiņš – pagatavot sev ēst, lielākais notikums – Jāņa un Ingūnas atbraukšana.

„Man arī tagad patiktu strādāt, bet es vairs nevaru,” stāsta Natālija. „Par to, ka Latvijai 100, nemaz nedomāju. Nav viss bijis tik labi.

Naudiņu nekrāju. Ko kolhoza laikā biju sa-krājusi, ar šo valdību viss aizgāja. Man bija 20 tūkstoši rubļu, domāju, ka vecumdienās varēšu labi dzīvot. Bet naudu samainīja un no sakrātā iedeva 100 latus. Redz, kāda tā brīvā Latvija. Man toreiz jau bija 65 gadi – vairs neko nevarēju nopelnīt un sakrāt. Bet pensija tagad ir, un dzīvoju mierīgi.”

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

Kā sirdslietu pārvērst naudā

Kuldīdznieks **ARTIS REIMANIS** kopš pusaudža gadiem soli pa solim vaļasprieku mērķtiecīgi pārvērtis par biznesu. Viņa uzņēmums izgatavo elites klases skaņu sistēmas, taču vairāk pazīstams ar pasākumu tehnisko nodrošinājumu.

AR TĒTA APARATŪRU MĀJAS BALLĪTĒS

Ierodoties uzņēmumā *DDT Solutions*, gaitenī nedaudz ož pēc krāsas – dažas skandas pēc aktīvās sezonas tiek piekrāsotas, lai izskatu atsvaidzinātu. Savukārt telpa, kurā tiek izgatavotas un testētas skandas, ir klāta paklājiem, uz sienām pamatīgs tapsējums, lai labāka skaņa.

„Pats labākais ir strādāt ar pilnu atdevi, jo nekad nevar zināt, vai mani jau nevēro nākamais klients.”

Sēžot uz dīvāniņa iepretim trim lielām skandām, Artis atzīst, ka Kuldīgā izveidot divus veiksmīgus uzņēmumus izdevies tāpēc, ka šī nodarbe vispirms ir sirdslieta. „Tā kā man patīk mūzika un skaņu sistēmas, var teikt, ka 90% laika veltu

tam. Katru rītu sāku ar to, ka apskatu jaunumus šajā jomā, vakaros studēju tehnikas lietas: kā skaņa veidojas, kā to iegūt vēl labāku. Tas, ka šī ir sirdslieta, ir arī nepārtrauktais dzinulis.”
Pasākumu apskaņošanā prasmes apgūtas skolas laikā. „Pusaudža gados tētis atdeva savu aparatūru – man tā bija pirmā, un ar to spēlēju mājas ballītēs, ar draugiem nomājām tukšas telpas, kurās ballītes rīkojām paši. Vēlāk mani sāka aicināt uz notēm kā didžeju, tad sapratu, ka tas var būt arī biznes, un iepatīkās vēl vairāk.” Skolas brīvlaikos Artis strādājis, lai nopelnītu naudu jaunām skandām, tā savus pakalpojumus pilnveidojot.

VIENS IESKRĒJIES, RODAS OTRS

„Sākumā viss notika amatieru līmenī, bez reģistrētas darbības, taču bija izdevība iestāties Kurzemes biznesa inkubatorā (KBI), un tad nodibināju uzņēmumu *DDT Solutions*.” Ar KBI palīdzību izveidota mājaslapa, atvērta birojs un meklēti pirmie klienti. Pēc četriem gadiem *DDT Solutions* uzņēmis apgriezienus un Artis no inkubatora izstājies, taču vietā uzņemts ar jaundibināto uzņēmumu *Silvernote*, kura darbības joma ir akustisko *High-end* sistēmu jeb skandu ražošanu pēc individuāla pasūtījuma. Tādas grib tie, kuri vēlas mūziku izbaidīt visaugstākajā līmenī.

Pirmās skandas tapušas pašu vajadzībām. „Laba sistēma, ar ko var apskaņot koncertus, maksā no 20 līdz 100 tūkstošiem. Tādas naudas nebija, un kredītu ņemt negribēju – jāmēģina taisīt pašam. Mēģināju pirmos prototipus un secināju, ka skan daudz labāk nekā veikalā pirktajās, to atzina arī mūziķi un klienti. Tikai

tāpēc, ka izdevās tik labi, tas aizgāja kā bizness. Zināšanas uzkrāju, mācoties pats un apmeklējot kursus.”

Skandu ražošanā viens no sarežģītākajiem procesiem esot dizaina veidošana. „Jaunu divriteni neizgudrošu, tāpēc idejas smeļos internetā un pielāgoju. Vieni klienti vēlas senlaicīga koka, citi – ļoti modernas. Viņiem parasti jau ir īpaša telpa, kurā tie skatās kino vai klausās mūziku. Skandu dizainam tajā jāiegūst. Aizbraucam, paskatāmies, saprotam, ko tur var ielikt, un taisām viņu izvēlētajā stilā. Individuālie pasūtījumi ienāk divas trīs reizes gadā. Šo piedāvājumu nereklamēju – par to uzzina tikai tad, kad kāds kādam iesaka. Es pat negribētu tās ražot kvantumā, jo uzsvars ir uz ekskluzivitāti, augstu kvalitāti.”

TREŠOREIZ ATBALSTU NEMEKLĒS

Vēlāk Artis savācis komandu: cilvēkus, kuri lodē pastiprinātājus, galdniekus, kuri spēj uztaisīt tādu ietvaru, kādu pats vēl nemāk.

„Varējām sākt realizēt dažādus projektus. Pirmais pievienojās Jānis Krauklis no Rīgas, kuram pieredze bija divreiz lielāka un kurš mani pamācīja.

Lēnām pievienojās pārējie.” Tā kā darbs sezonāls, uzņēmumam ir līgumdarbinieki vai palīgi no citiem uzņēmumiem, ar kuriem tiek slēgti pakalpojumu līgumi.

Artis divreiz izmantojis Eiropas fondu finansējumu, taču sapratis, ka dokumentu kārtošana pavadīto laiku labāk iegulda, strādājot un naudu nopelnot pašam. „Domāt par biznesu un tikpat daudz laika pavadīt ar dokumentiem bija apgrūtināši. Mani vairāk interesē inženierzinātne, tāpēc trešoreiz šos atbalsta rīkus vairs neizmantošu.”

E-PASTI UN ZVANI VAIRS NEDER

Pakalpojumu piedāvājumā un kvalitātē *DDT Solutions* Kuldīgā savā jomā esot līderis. „Daudzi mazāki apskaņotāji diemžēl cenu dempingo, bet katrā pilsētā ir vismaz

„Mums patīk izaicinājumi, kad viss nenotiek pēc standarta un nākas izdomāt dažādas pieejas,” par pasākumu apskaņošanu saka uzņēmumu *DDT Solutions* un *Silvernote* izveidotājs Artis Reimanis.

„Es pat negribētu skandas ražot kvantumā, jo gribu uzsvērt ekskluzivitāti, augstu kvalitāti.”

SIA Silvernote ražotās skandas, kas izgatavotas pirms četriem gadiem, lai ar to neparasto izskatu ieinteresētu jaunus klientus pasākumu apskaņošanai.

viens lielais apskaņotājs. Visur valda tāda patriotiskā pieeja: visi izvēlas savējos, un vietējie gatavi paņemt kaut trīs pasākumus vienlaikus, bet citus nelaidīs. Šajā sfērā katrs cīnās par savu kumosu, lai tikai neieļautu konkurentus. Esmu mēģinājis iegūt jaunus klientus Rīgā, bet pagaidām bez rezultātiem. Tas ir arī liels risks, jo neviens negrib eksperimentēt. Lielie apskaņotāji var izdarīt apmēram vienu un to pašu, tāpēc domājām klientus piesaistīt ar interesanta izskata skandām – baltām un

apaļām, kuras izgatavoja *Silvernote*, bet arī tas nenostādāja. Vienīgais veids, kā iegūt jaunus klientus: ja iepriekšējais pakalpojums sniedzējs pasākumu izgāz vai solīto neizpilda. Savukārt ar reklāmu ir tā, ka e-pasti un zvani nestrādā. Labākais ir tikties klātbūtnē, lai cilvēks sajūt. Un pats labākais ir strādāt ar pilnu atdevi, jo nekad nevar zināt, vai mani jau nevēro nākamais klients,” uzsver Artis.

Antra Grīnberga, Arta Reimaņa arhīva un autores foto

NOVADI GAIDA

IESPĒJU DAUDZ, vajag tikai gribēt

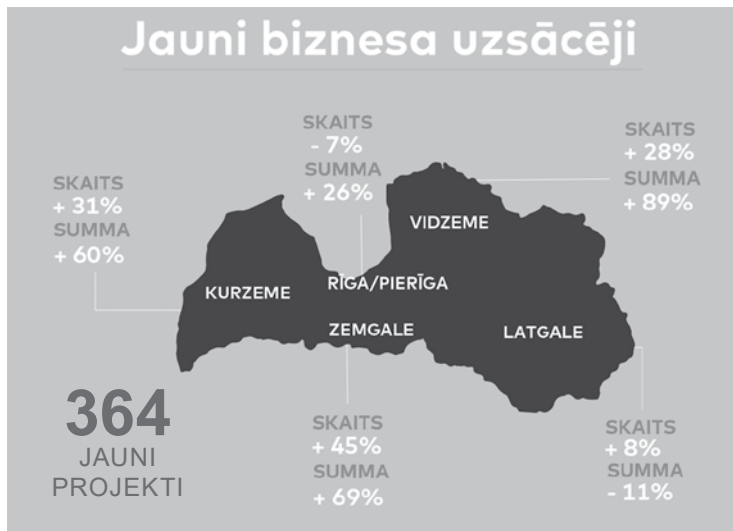
Jānis Gabrāns

Viens no iemesliem, kādēļ tautieši gatavi atrieties Latvijā, ir iespēja par ārzemēs sapelnīto naudu sākt pašiem savu biznesu. Šobrīd jaunie uzņēmējiem ir daudz iespēju saņemt speciālistu konsultācijas, dažādu atbalstu. Šoreiz par biznesa inkubatoriem un finanšu institūciju "Altum".

levērojams pieaugums

"Altum" ir valsts attīstības finanšu institūcija, kas, izmantojot gan Latvijas, gan Eiropas Savienības fondu finansējumu, ar aizdevumiem, garantijām, ieguldījumiem riska kapitāla fondos nodrošina finansējumu jomās, kuras valsts izvirzījusi par svarīgām. Viena no tām ir atbalsta programmas biznesa aizsācējiem.

Tiem Latvijā deviņos mēnešos "Altum" piešķīrusi aizdevumus par vairāk nekā 8,2 miljoniem eiro. Salīdzinot ar 2017. gada deviņiem mēnešiem gan pēc izsniegto aizdevumu kopskaita, gan pēc piešķirtā finansējuma apmēra, pieaugums ir par 40%. Lielākais aizdevumu skaita pieaugums šī gada deviņos mēnešos fiksēts Zemgalē (+45%), savukārt liels atbalstīto biznesa projektu summas pieaugums ir Vidzemē (+89%), Zemgalē (+69%) un Kurzemē (+60%), tas liecina par lielāka apjoma biznesa ideju īstenošanu. Uzņēmēju aktivitāte, izmantojot valsts atbalstu, pieaugusi arī Latgalē (aizdevumu skaits pieaudzis par 8%), vienlaikus nedaudz samazinājies piešķirtā finansējuma

apmērs, tas liecina, ka jaunie uzņēmēji šajā reģionā biznesu sāk ar mazākiem projektiem. Pretēja aina ir Rīgas un Pierīgas reģionā, kur kopējais finansējums palielinājies par 26%, taču projektu skaits samazinājies par 7%.

Kopumā deviņos mēnešos izsniegti 364 aizdevumi ēdināšanā, viesu izmitināšanā un citu pakalpojumu sniegšanā (34%), ražošanā (28%), lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā (15%), tirdzniecībā (12%), būvniecībā (9%) un transporta pakalpojumu nodrošināšanā (2%).

"Altum" Vidzemes reģiona vadītāja Olīta Untāla: "Cilvēkiem ir idejas, viņi saskata iespēju, izmantojot mūsu atbalstu, uzsākt darīt tieši to, ko vēlas. Piemēram, Vidzemē aizdevumos piešķirtā summa salīdzinājumā ar aizvadīto gadu ir teju dubultojusies,

aizdevumu summai sasniedzot gandrīz 1,8 miljonus eiro."

Joprojām trūkst informācijas

Taču kāds "Altum" pētījums, kas īstenots sadarbībā ar tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centru "SKDS", rāda interesantu ainu. Noskaidrojies, ka finansējums lielākoties nepieciešams mazā un vidējā sektora uzņēmējiem, tā apmērs – līdz 150 tūkstošiem eiro, turklāt aptuveni katram trešajam uzņēmējam nepieciešamais finansējums ir līdz 25 tūkstošiem eiro. Vienlaikus naudu attīstībai viskūtrāk meklē tieši mazie un jaunie uzņēmumi, no kuriem lielākā daļa nemaz nevērsas bankās vai institūcijā "Altum", lai gan atzīst, ka finansējums nepieciešams. "Tas tāpēc, ka ļoti daudzi jaunie uzņēmēji

"Altum" Vidzemes reģiona vadītāja Olīta Untāla norāda: "Tieši šobrīd esam apstākļos, kad finanšu pieejamība jaunu ideju realizēšanai ir īpaši plaša."

vispirms skatās, kur var pieteikties kādās grantu programmās, lai saņemtu finansējumu," skaidro O. Untāla. "Otrkārt, redzam, ka joprojām cilvēkiem trūkst informācijas par "Altum" iespējām. It kā cenšamies stāstīt, liekas, visiem vajadzētu būt informētiem, bet satiekamies ar jaunu auditoriju un konstatējam, ka informācijas nav. Esam izveidojuši tiešsaistes iespēju Mans.altum.lv, un cilvēkiem nav pat jānāk pie mums klātienē. Var attālināti iesniegt visus dokumentus. Tas ir liels pluss biznesa uzsācējiem, kuri dzīvo attālak no mūsu centriem. Redzam, ka uzņēmēji to arvien vairāk izmanto."

Arvien vairāk uzņēmējdarbības aizsācēju novērtējot iespēju saņemt aizdevumu līdz 25 tūkstošiem eiro bez papildu nodro-

šinājuma, tikai ar īpašnieka galvojumu. Turklāt aizdevumam līdz 7000 eiro nav nepieciešams pašā līdzfinansējums.

"Varbūt arī tas ir iemesls, kāpēc pieaug interese par aizdevumiem. Jo bieži iesācējiem nav, ko iekļāt, nav līdzfinansējuma, tagad viņi var izmantot šo iespēju. Finansējums pieejams dažādās programmās, "Altum" varētu divkārtot izsniegto aizdevumu apmēru, ja pie tā vērstos visi uzņēmumi, kuriem nepieciešams finansējums, bet bankas atteikās, jo ir pārāk jauni vai mazī, ar nepietiekamu pašu kapitālu un nodrošinājumu, viņiem nav prasītā galvojuma. Finansējuma pietiek, lai tik būtu gribētāji."

Finansējumu var iegūt arī no akcelerācijas fondiem, sēklas un sākuma kapitāla fondiem, gūt biznesa eņģeļu atbalstu. O. Untāla norāda, ka bieži vien jaunie uzņēmēji, kuri pretendē uz šo finansējumu, nav pietiekami labi sagatavojušies un neiztur pirmo sietu. Taču ir projekti, kuri saņēmuši šo fondu atbalstu. Iepriekšējos gados pierādījies, ka ļoti apmeklēti ir informatīvie pasākumi, ko rīko finanšu institūcija "Altum". Tajos var uzzināt visu par finansējuma pieejamību, kā arī gūt priekšstatu par uzņēmējdarbības iespējām Latvijā. O. Untāla norāda, ka šādi pasākumi notiks arī turpmāk, interesentiem tikai jāmeklē informācija. Ja negribas gaidīt, visu var uzzināt mājaslapā altum.lv.

Pirmā biznesa mīlestība

Biznesa inkubators ir infrastruktūras un personāla apvienojums, kas veidots, lai palīdzētu attīstīties jauniem, dzīvotspējīgiem un konkurētspējīgiem komersantiem. Tā nav jauna ideja, pirmie biznesa inkubatori Latvijā sāka darboties jau pirms vairāk nekā desmit gadiem. Pa šiem gadiem šis tas mainījies, bet kopš 2016. gada valstī darbojas 15 Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras reģionālie biznesa inkubatori un Radošo industriju inkubators, sniedzot atbalstu fiziskām personām un komersantiem, nodrošinot uzņēmējdarbības sākšanai un attīstībai nepieciešamo vidi, konsultācijas, mācības un pasākumus par vispārīgiem uzņēmējdarbības jautājumiem, mentoru atbalstu un grantus.

Reģionālie biznesa inkubatori ir Bauskā, Daugavpilī, Jelgavā, Jēkabpilī, Jūrmalā, Kuldīgā, Liepājā, Madonā, Ogrē, Rēzeknē, Siguldā, Talsos, Valmierā, Ventspilī, bet Radošo industriju inkubators, kurā var pieteikties interesenti no visas Latvijas, atrodas Rīgā.

Līdz 2023. gada 31. decembrim biznesa inkubatoriem atvēlētais finansējums ir 30,8 miljoni eiro, ko veido Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļi (26 198 233 eiro) un valsts budže-

ta finansējums (4 623 217 eiro).

Tieši biznesa inkubators ir pirmais solis, kas ikvienam ļauj izprast, vai uzņēmējdarbība ir domāta viņam, vai viņš ir gatavs uzņēmējdarbībai. Valmieras biznesa inkubatora vecākais projekta vadītājs Juris Čeičs saka, ka inkubators ir tā pirmā biznesa mīlestība. "Ja cilvēkam ir biznesa ideja, viņš var startēt pirmsinkubācijā, lai saprastu, vai ideja ir tālāk attīstāma, vai tās autors ir tam gatavs. Tajā brīdī

UZZIŅAI

PIRMSINKUBĀCIJA. Personām, kurām ir tikai ideja, bet uzņēmums vēl nav dibināts, kā arī piedāvājam komersantiem idejas attīstības sākumposmā. Iespēja izmantot uzņēmējdarbībai nepieciešamo vidi un biroja iekārtojumu. Bez maksas konsultācijas, apmācības, semināri, dažādu biznesa prasmiju apguve.

INKUBĀCIJA. Komersantiem, kuriem jau skaidri definēta biznesa ideja un uzņēmums nav vecāks par trim gadiem. Programma pieejama, kamēr uzņēmums sasniedz inkubācijas mērķus, bet ne ilgāk kā četrus gadus. Iespēja izmantot uzņēmējdarbībai nepieciešamo vidi un biroja iekārtojumu. Bez maksas konsultācijas, apmācības, semināri. Mentoru konsultācijas. 50% līdzfinansējums pakalpojumiem: ekspertu un tehnoloģiskajām konsultācijām, finanšu, IT, juridiskajiem, dizaina un marketinga pakalpojumiem, kvalitātes vadības ieviešanai un sertificēšanai, prototipēšanai, testēšanai u.c. pakalpojumiem.

nav jābūt reģistrētam komersantam, pirmsinkubācijā var darboties kā fiziska persona, un sešos mēnešos ir iespēja saprast sevi, savu biznesa ideju. Bieži vien cilvēks šajā laikā jūt, ka viņš nav uzņēmējs, vai atklāj, ka ideja tomēr nav biznesa vērtā. Ja kļūst skaidrs, ka iecere laba, pats gatavs izaicinājumiem, var kļūt par komersantu un nākamajā iesaukumā stāties inkubācijā."

Interese par pirmsinkubāciju ir liela, šobrīd tajā uzņemti 24 dalībnieki. Tiem, kuri vēlētos ie-

stāties, jāgaida nākamais uzsaukums, bet, kā norāda J. Čeičs, konsultācijas netiek atteiktas nevienam, kurš ierodas ar kādu jautājumu. Notiek atvērtie pasākumi, kurus ļauts apmeklēt ikvienam.

"Arvien palielinās arī interese par dalību inkubācijas procesā – tagad jaunie uzņēmējiem nākas izturēt lielu konkursu. Pēdējā uzsaukumā uz desmit vietām bija 24 pieteikumi, tikai labākiem tika dota iespēja. Cilvēkiem ir interese sākt uzņēmēj-

darbību, redzam, ka viņi nāk ar labām idejām, bet potenciālajiem dalībniekiem jāsaprot, ka īpaši vajadzētu piedomāt pie savas ieceres, pie biznesa redzējuma, lai saņemtu iespējami augstāku žūrijas vērtējumu. Jābūt apņēmībai darīt, jābūt ticībai savam piedāvājumam, bet ar to bieži vien tiek grēkots," saka J. Čeičs.

Visi biznesa inkubatori darbojas pēc līdzīga principa, un, kā vēsta informācija, vairākos interesentu skaits ir lielāks nekā to kapacitāte. Tas ir apliecinājums, ka Latvijā dzīvojošie arvien vairāk sevī sajūt uzņēmēja gēnu.

Sabiedrības integrācijas
fonds

Materiāls sagatavots ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Pavārmāksla pirms gadsimta

Papētot senās pavārgrāmatas, jāatzīst, ka mūsu vecvecmāmiņas nebūt nevārija tikai koču un skābputru un necepa kotletes. Viņām nebija svešas smalkas mērces un mērcītes, uzkodas un cepeši, arī veģetārais un vegānais ēdiens.

1928. gada grāmatā 210 lētas un viegli sagatavojamas zaļbarības receptes Dora Švīkule raksta: „Man pienāk tik daudz pieprasījumu pēc jaunām zaļbarības receptēm, ka turu par lielu pienākumu tādas izlaist. (...) Zaļbarības sagatavošanas jautājumā mums maz pat cittaute literatūras. Turklāt cit-

tautu literatūra mums nav arī visai pieņemama (...), jo visas tās saknes, augļi un augi, kādi ir citur, pie mums neaug. Turklāt cittaute zaļbarības receptes stipri dārgas. (...) Par ļoti daudziem produktiem, piemēram, ķirbjiem, tajās visai maz kas rakstīts, bet tie nu zaļbarībā liekami saraksta augšgalā.”

1921. gada Minjonas pavārniecības mākslas ceturtajā (papildinātajā) izdevumā receptes „sastādītas pēc dažādu tautu labākās garšas un piemērotas Latvijas apstākļiem”. Grāmatai vajadzējis iznākt jau 1914. gadā, kad tai bijušas izdrukātas 32 loksnes, bet kara vētra darbību pārtraukusi. Smalki aprakstīta, kāda ir produktu uzturvērtība, ko darīt „lai pie ēdieniem neizceltos ģifts”, kas

jāzina smalkā ķēķī. Uzskaitīts, cik pārtikas jāreķina uz cilvēku smalkās viesībās. Piebilde skan: „Protams, no visa tā netiks patērēta ne puse, bet, lai izskatītos bagātīgi, tad ar mazāk iztikt nevar.” Tad nu, lai svētku galds būtu bagātīgs un cienasts garšīgs, pamēģināsim kādu pagājušā gadsimta 20. gadu pavārgrāmatu recepti.

Mēri senajās pavārgrāmatās

- 1 mārciņa (32 lotes) = 400 g
- 1 lote = 12,8 g
- 1 stops = 1,23 l
- 1 kortelis = 0,31 l
- 1 kāls = 30 gab.

Receptes /Saglabāta vecā rakstība/

Vistas un teļa gaļas buljons ar frikadelēm (Priekš 8 personām)

2 tikko slaktētas un notīrītas vecākas vistas (izņemot krūtažu priekš frikadelēm) un 2 mārc. teļa gaļas sacērt mazos gabaliņos un uzliek vārīties ar 4 stopiem auksta ūdens, vajadzīgo sāli un saknēm. Pa tam sagatavo no vistu krūtažām frikadeles: gaļu samaj smalku, samīca ar sāli, vircēm un 1 runstiķi (garenu maizīti, kādu lieto hotdogam – red.), kurš izmērcēts ar 3 ēdamkarotēm salda krējuma. Kad buljons jau kādas 3 stundas vārījies, tad var likt klāt frikadeles – turklāt var rīkoties tādejādi: sataisa glītu tūti no biezāka pergamenta papīra, nogriež tai tievo galu – nu ieliek tūtē krietni izmīcīto gaļas mīklu un spiež to no tūtes lejas gala buljonā, tā ka iznāk nelielas lodītes. Tas veicas ātrāk, nekā frikadeles ar rokām veļot lodītēs. Kad visas frikadeles jau sanākušas augšā, tad tās ir gatavas, tūliņ jāizņem no buljona terminā, un buljons jāizlaiž caur sietiņu. Tas tūliņ jādod uz galda, jo frikadeles, ilgāk stāvo, vairs nav tik garšīgas.

Reņģu majonēze (Priekš 8 personām)

2 kālus labi žāvētas reņģes vai brētliņus iztīra no asakām un noloba tikai muguras daļas, saliek piramides veidīgi blodā, lej pāri majonēzes zosti un garnē ar maziem, zaļiem piparu gurķīšiem, mazām, etiķī ietaisītām baravičņām vai šampinjoniem un cieti novārītām, ripiņās sagrieztām olām un dillēm.

Majonēzes zoste

4 olas novāra un atdzesē, izloba no tām cieti novārītos dzeltenumus un sarīvē smalki, piejaucot klāt 1 jēlas olas dzeltenumu, pieliek vēl klāt 1 tējkaroti ietaisītas sinepes, drusku sāls un drusku cukura, pielej pāris karošu vīnetiķa, pusstopu īsti laba skāba krējuma un pāris karošu kaperu. Samaisa visu kopā, piespiež klāt 2 citronu sulu. To var uzglabāt aukstā vietā. Iepriekš lietošanas to izmaisa cauri, turklāt vēl var pieliet drusku novārītas zivs vai vēžu sulas.

Kartupeļu perēklīši ar sēņu farsī

Nomizo lielus kartupeļus un sagriež garenās šķīlīnās kā rudzu salmus, liek perēklīšu spiestavā (starp divām sieta veidīgām karotēm, kas ieliktas viena virs otras) un liek vārošos friturtaukos, cepina gaiši dzeltenus. Rindo uz blodas un pilda. Sēņu farsī pagatavo vienkārši tādejādi, ka vienu karoti sviesta un divas karotes krējuma liek uz pannas reizē, kurā tad cepina svaigas sagrieztas sēnes, vienalga, šampinjonus, baravikas vai bērslapas. Perēklīšus var pildīt arī novārītu vēžu lipām un šķērēm ar skābu krējumu un šampinjoniem, žāvētas gaļas pildījumu u.c.

Sviesta mīklas pastētes ar laši (Priekš 12 personām)

No plāni izrullētas sviesta mīklas un izspiež ar alus glāzi apaļas ripiņas, uzliek virsū labi žāvēta laša šķēlītes, uzkaisa tām drusku piparus un saspiež nu ripiņu kopā kā mazus pīrādziņus, liek uz plātes, pārsmērē ar olu un cep karstā krāsnī brūnu.

Kāposti olu putās

Sagriež kāpostus, pārkausa ar sāli un saspiež. Pēc tam labi nomazgā un samaisa ar cukuru. Tad kāpostiem piespiež citronu sulu, pielej drusku mandeļu eļļas, pierīvē kādu bieti un kādus ābolus. Uz 1 mārciņu kāpostu jāņem 2 bietes un 2 āboli. Pēc tam saputo 4 olu baltumus un samaisa kopā ar kāpostiem. Sakrauj glītā kaudzītē, garnē ar krešu salātu lapiņām, pārber ar seleriju sāli vai citu pikantu pulveri.

Moru galvas

12 olu dzeltenumus samaisa šķūmēs, pieliek 8 sašķūmētu olu baltumus un ½ mārc. kviešu miltu, uzliek pa karotei no šīs masas uz plāts, kas ar vaska papīru aplāta, izcep mērenā siltumā, tad saliek pa divi kopā ar augļu ievārījumu vidū, iemērc ar dakšīņu šokolādes glazūrā un liek kalst.

Vīna zupa ar šokolādi (Priekš 6 personām)

Uzvāra ½ stopa ūdens ar ¼ mārc. sarīvētas šokolādes, pielej klāt pudeli vīna un atstāj kastrolī tik ilgi uz uguns, kamēr sāk gandrīz virt. Pēc tam sakuļ šūmās 5 olas dzeltenumus ar 4 karotēm cukura. Pie šās masas nu pielej drusku no vārošās zupas un piekuļ tad klāt olu masu, noņem kastrolī no uguns un zupu pasniedz ar cvībakiem vai ar biskvīta kūciņām.

Cūkas file marīnādē ar Madeiras vīnu

Cūkas fileju izspeķo ar īsti labu svaigu vai žāvētu speķi un tad uzspiež tam virsū kāda citrona sulu, uzlej pāra glāzes Madeiras vīna, pieliek piparus, virces gabaliņus un kādas neļķītes (krustnagliņas). Atstāj fileju šajā marīnādē apm. 24 stundas, bieži apgrozot, tad liek ar visu marīnādi krāsnī cept, turklāt fileju kādas reizes pārsmērē ar krējumu. Kad filejs gatavs, liek to uz garenas blodas virs rīsa paaugstinājuma, garnē apkārt ar kartupeļu un šampinjonu pīrē kaudzītēm, pētersīļzariņiem un artišokiem. Zosti, kas pannā palikusi, savāra, pieliekot vēl krējumu un citronu sulu, un pasniedz īpašā traukā.

Ilustrācijas no grāmatas *Minjonas pavārniecības māksla*

Sagatavoja **Inguna Spuleniece**

PĀRDOD

No Vācijas **ŠKODA FABIA**, 1,4, D, 59 KW, 2009, hečbeks, 4 durvis, sudraba, visa vēsture, TA. Tālr. 26318731.

ZIL pašizgāzēju. Tālr. 22188644.

SIVĒNUS. Tālr. 28840843.

Melnas **PEKINIEŠA** meitenītes, 2,5 mēn., cena 130 eiro. Tālr. 26639040.

Sausu, skaldītu **MALKU** maisos. Skaldītu meža malku kravās. Tālr. 26544462.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 27885688.

SIA **AJG plus** – sazāģētu lapkoku nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Sausu alkšņu **MALKU** maisos. Sadarbojamies ar soc. dienestu. Tālr. 24957247.

Nomaļu **MALKU**. Tālr. 29513009.

Kluču, skaldītu **MALKU**. Tālr. 22377474.

Sausu **MALKU** maisos. Tālr. 22377474.

SIA **Vēvers** pārdod kurināmās priedes skaidu **BRIKETES** ar piegādi. Tālr. 26651831.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tālr. 29142702.

ZIRGA MĒSLUS ar piegādi. Tālr. 29974786.

VĒLAS ĪRĒT

Vienistabas vai divistabu **DZĪVOKLI** ar izpiršanas tiesībām. Tālr. 28120650.

IZĪRĒ

Rīgas centrā labiekārtotu, mēbelētu vienistabas **DZĪVOKLI** (270 eiro) vai pārdod. Tālr. 29564633.

SIA Service
(Pilsētas laukumā 7, Kuldīgā) piedāvā
ARDEKS un **RGK** produkciju par ļoti labu cenu!

Darba laiks:
P.–Pk. 9.00–18.00,
S. 9.00–15.00.
Laipni gaidīti!

VISLATVIJAS CĒLKOKU FONDS
PĒRK OZOLA UN OŠA ZĀGBALĶUS.
CENA LĪDZ 300 EIRO/M².
TĀLR. 29205378.

Jaunumi arī portālā
www.kurzemnieks.lv

PĒRK

MĀJU Kuldīgā līdz 25 000 eiro. Tālr. 25566770.

DZĪVOKLI Kuldīgā virs 60 m², var būt neremontēti. Tālr. 28332434.

Vieglās **AUTOMAŠINAS, TRAKTORUS** un inventāru. Tālr. 26104984.

AUTOMAŠINAS. Tālr. 29327241.

Veco **PAPĪRNAUDU, MONĒTAS**, saktas, figūriņas, apbalvojumus. Tālr. 26499892.

Aļņu, briežu **RAGUS**. Tālr. 29886349.

RAGUS. Tālr. 22048516.

Pērku **RAGUS**. Tālr. 25551787.

LATVIJAS MEŽU FONDS pērk **CIRSMAS, MEŽUS** un lauksaimniecības **ZEMI** visā Latvijā. Var būt ar apgrūtinājumu un bez taksācijas. Cenas augstas. Samaksa tūlītēja. Tālr. 29711172.

SIA **Lateira** pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** (arī apgrūtinātus un nenokārtotus), birzis un cirsmas visā Kurzēmē. Kārtojam dokumentus. Tālr. 27030802, mezi@lateira.lv.

MEŽUS, cirsmas, malku. Tālr. 26544462.

Craftwood PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS visā Latvijā, cena 1000–10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Atjaunojam taksācijas. Tālr. 26360308.

Pērk **MEŽA ĪPAŠUMU**. Tālr. 24002400.

MAINA

MĀJU Kuldīgā pret divistabu dzīvokli Kuldīgā. Tālr. 29481998.

Bērza, oša, ozola **ZĀGBALĶUS**. Tālr. 29428876.

Sausos **BALĶUS** no 26 cm. Tālr. 29513009.

SIA **JV Mežs** iepērk **APAĻKOKUS** krautuvēs, zarus šķeldošanai, kā arī veic apauguma tīrīšanas darbus. Pērk lapkoku cirsmas. Tālr. 26372598.

SIA **Valinda** pērk **MĀJLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

Z/š SMAIDAS pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA AIBI iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS, TEĻUS, JĒRUS**. Par augstām cenām iepērk arī gaļas šķirnes lopus eksportam. Paaugstinātas cenas, apjoma piemaksas. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 20238990.

SIA **Lāses AM** par augstu cenu iepērk **LIELLOPUS** kautsvārā un **CŪKAS** dzīvsvārā. Piedāvājam piemaksas par lopu skaitu. Transports bez maksas. Tālr. 29353243, e-pasts: lases@inbox.lv.

SIA **Kurzemes Gaļsaimnieks** – **BULĻUS, GOVIS, TELES**. Tālr. 63454845, 26569362, 26436271.

Viss par reklāmu
Kurzemniekā!
Tālrunis 63324881.

VESELĪBAS CENTRS 4 SPECIĀLISTI KULDĪGĀ!

23. NOVEMBRĪ
NO PLKST. 11:00-14:00
KULDĪGAS SLIMNĪCĀ, AIZPUTES IELĀ 22
KONSULTĒS UN PIENĒMS PACIENTUS
FLEBOLOGS:

Dr. INTS ŪDRIS
"Veselības centrs 4" filiāles
"Baltijas Vēnu klīnika" asinsvadu ķirurgs, flebologs.
Klīnikas vadošais speciālists.
RAKUS asinsvadu ķirurgs.

Cenas:
Flebologa konsultācija+
kāju vēnu
DUPLIX
sonogrāfija
40 EUR

Pieraksts pa tālr.:
20 550 550
9.00 - 17.00 darba dienās

UZZINI VAIRĀK: 20 550 550 www.vc4.lv

Diena UN 3 MEKLĒ LATVIJAS LEPNUMU 2018!

AIZPILDIET PIETEIKUMA ANKETU PORTĀLOS:
WWW.DIENA.LV VAI WWW.SKATIES.LV

VAI SŪTIET VĒSTULES:
LATVIJAS LEPNUMS, ANDREJOSTAS IELA 23, RĪGA, LV-1045,
LATVIJASLEPNUMS@DIENASMEDIJI.LV

AICINA

Kurzemnieks

APSVEIKUMS

*Kur ir tas brīnumiezis,
No kura tiek ārā celts
Gan baltais sudrabs, gan dimants,
Gan saulē mērcētais zelts.
No tīra zelta – to mūžu
Uz kāzām nedāvās radi,
Jo sudrabam, dimantam, zeltam
Ir vajadzīgi vien gadi.*

/K.Apškrūma./
Sirsnīgi sveicam
BRIGITU un VACLAVU
BEINAROVĪČUS zelta kāzās.
Dzintra un Miervaldis Mēteji

DAŽĀDI

AUTOSKOLA Ripo-A rīko autovadītāju kursus Skrudandas vidusskolā 22. novembrī 18.00. Tālr. 26773763.

Jauns **ZIEMAS RIEPU PIEVEDUMS**. Montējam līdz 22.00, juraauto. Iv, tālr. 26669624, 29242556.

17. novembrī Kuldīgā, veikalā **Rimi** (Sūru ielā 2), no 10.00 līdz 16.00 **OPTISKO BRIĻU IZPĀRDOŠANA** (gatavās brilles, tonētās, hameleoni, stikls, izgatavotas laboratorijā, 2 gadu garantija, cena no 15,00 līdz 45,00 eiro). Iespējams brilles pasūtīt pēc receptēm. Tālr. 29576954.

Veicam **CELTNIECĪBAS** pakalpojumus. Jumtu, fasādes darbi. Kosmētiskais remonts un citi darbi. Tālr. 26220256.

REMONTĒJAM, BŪVĒJAM kvalitatīvi. Tālr. 26551758.

Ēku siltināšana ar **BERAMO VATI**. Ēku gaisa spraugu aizpildīšana. Tālr. 27829190.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS – STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

SIA **Energoparks** tīra **APAUGUMU**, pērk zarus šķeldošanai, kā arī gatavu šķeldu un skaidas. Tālr. 28813110.

Pārvietojamā **LENTZĀĢA** pakalpojumi. Tālr. 26445292.

MEŽA ĪPAŠNIEK, ZVANI UN PĀRLIECINIENES!

Latvijas mežsaimniecības uzņēmums SIA **VERTEX** pērk meža īpašumus, cirsmas un augošus kokus par visaugstākajām cenām. Cenas līdz pat 15 000 EUR/ha.

Izgatavojam meža inventarizācijas lietu, cirsmu skices, palīdzam sakārtot visu veidu dokumentāciju. Garantējam profesionālu un godīgu attieksmi. Samaksa līguma slēgšanas brīdī. Zvaniet pa tālr. 28368838, 26129919, rakstiet: info@lmu.lv!

NOVEMBRA ERUDĪTS

Glezniecības tehnika, kurā kā pigmentu saistviela tiek izmantota augu un dzīvnieku izcelsmes līme.
Atbildes sūtīt līdz 20. novembra 12.00 e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv

Atbilde: Hītrovas lidosta Londonā ir viena no noslogotākajām pasaulē – kāda lidmašīna izlido ik pēc 45 sekundēm.
Pareizi atbildējuši: Inga Gelze, Ausma Kreidere, Velta Višņevska, Daina Gerente, Linda Zaļuma, Indra Ābelīte, Mārcis Kalējs, Ingars Neimanis.

LĪDZJŪTĪBAS

*Es reizēm atnākšu uz brīdi īsu,
Lai redzētu, kā mani koki zied.*

/Ā.Elksne./
Izsakām visdziļāko līdzjūtību skolotājam Egītam Kurmei, brāli mūžībā aizvadot.
Skrundas vidusskolas kolektīvs

*Ir skumjas, kas acis asaras rieš,
Ir atmiņas, kas visu dzīvi silda.*

/A.Skujīņa./
Izsakām visdziļāko līdzjūtību kolēģei Egītai, brāli zaudējot.
Skrundas vidusskolas atbalsta personāls

*Dievs nav mirušo, bet dzīvo Dievs,
jo Viņa priekšā visi ir dzīvi...*

/Lūkas 20:38/
Izsakām visdziļāko līdzjūtību VALIJAS KRONBERGAS tuviniekiem, viņu mūžības ceļā pavadot.
Kuldīgas Sv. Annas baznīcas mācītājs un draudze

*Ar mūžiem tāpat kā ar svecēm –
Deg, kamēr nenopūš vējš.*

/V.Kokle-Līviņa./
Izsakām līdzjūtību tuviniekiem, JĀNI ZEMĪTI mūžībā pavadot.
Iedzīvotāji Gaismas ielā 2

VAJADŽĪGI

SIA **Premium Wood** (41203050927) – **METINĀTĀJS**. Tālr. 29235649.

SIA **Bērzi plus** (41202008941) kokzāģētava piedāvā darbu **STRĀDNIEKIEM**. Tālr. 29568025.

SIA **Kuldīgas komunālie pakalpojumi** (56103000221) piedāvā darbu **ATKRITUMU SAVĀCĒJAM-KRĀVĒJAM**. Darba pienākumi: strādāt kopā ar atkritumu vedēju, nodrošinot atkritumu savākšanu noteiktā maršrutā. CV gaidīsim līdz 23. novembrim e-pastā: baiba.pirtiece@kuldiga.lv. Papildu informācija pa tālr. 26342778.

SEN

Kāds vārds par karogiem

Kad pastaigājami valsts svētku dienās pa mūsu citkāt tik skaistu pilsētu un piegriežam tikai drusku vēribas izliktiem karogiem, tad šķiet, ka ne katrs karogs atbildēs noteikumu prasībām. Nerunājot nemaz par mēru, acīs krītošs ir izskats krāsas un tīrības ziņā. Nokrāsoti, nošmulēti viņi sēri plīvo, it kā kautrēdamies par savu izskatu, pie tam piestiprināti pie šādiem tādiem dišķiem, veļas kārtīm, pat ratu ilksiem. Tas ne tikai nepiedod krāšņumu pilsētai un neatbilst likuma prasībai, bet nonicina cieņu pret mūsu valsti, pret mums pašiem.

Kuldīgas Vēstnesis pirms 100 gadiem

JOKI

Amerikānis zvana krievam:
– Ivan, pie mums uznācis nežēlīgs sals! Stāvu pieturā, gaidu autobusu un esmu pārsalis līdz kaulam. Ko jūs parasti darāt tādos laika apstākļos?
– Vīri dzer alu, bērni ēd saldējumu.

Čukča brauc ar taksi. Pēc brauciena šoferis prasa divus latus, bet viņš iedod tikai vienu un piebilst:

– Neaizmirsti, ka tu arī brauci!

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 16. NOVEMBRI

Dienas garums – 8 st. 4 min.
Saulē lec 8.06, riet 16.10.

Naktī +4°...+5°

R A D
3-4 m/s

Dienā +3°...+7°

R A D
3-4 m/s

RĪT, 17. NOVEMBRI

Dienas garums – 8 st.
Saulē lec 8.08, riet 16.08.

Naktī +3°...+5°

R A D
3-4 m/s

Dienā +7°...+8°

R A D
3-4 m/s

PARĪT, 18. NOVEMBRI

Dienas garums – 7 st. 55 min.
Saulē lec 8.11, riet 16.06.

Naktī +5°...+6°

R A D
4-5 m/s

Dienā +5°...+6°

R A D
6-7 m/s

STIGA RM
meža spēks

SIA Stiga RM (40003194846)

aicina darbā
ATSLĒDZNIKU
ar darba vietu Meistaru ielā 1,
Kuldīgā.

Galvenie pienākumi:

- ražošanas iekārtu apkope un remonts,
- ražošanas iekārtu inspekcija un defektācija,
- ražošanas defektu operatīva novēršana.

Mēs piedāvājam:

- konkurētspējīgu atalgojumu,
- iespēju apgūt jaunas zināšanas,
- iespēju sevi pierādīt.

Mēs sagaidām:

- zināšanas un izpratni par mehāniku (hidrauliku, pneimatiku),
- punktualitāti,
- spēju strādāt mainīgā vidē.

Ja saskati profesionālu iespēju sev, sūti CV un pieteikuma vēstuli e-pastā: kuldiga@stigarm.lv, informācija pa tālr. 28674567.

Dūraiņi atkal nāk modē

Skrundas bibliotēkā līdz novembra beigām izstādē Rakstu raksti simtgadei redzami novada rokdarbnieču cimdi un zeķes.

Skrundas novada rokdarbnieces savos darinājumos izmantojušas krāsainus rakstus.

„Par godu Latvijas simtgadei izdomājām veidot izstādi,” stāsta bibliotēkas vadītāja Gunīta Strode. Aicinājumam domes informatīvajā izdevumā, mājaslapā, feisbukā un afišās atsaukušās desmit rokdarbnieces.

„No sākuma likās, ka cilvēki būs pasīvi, bet izrādās, ka ne. Visvairāk darbu atnesa senio-

ri no klubiņa *Skrundas ceriņi*. Izstādi darbdienās var apskatīt, pēc tam sazināties ar autorēm un kādu darbu iegādāties. Man liekas, ka dūraiņi atkal nāk modē un cilvēki tos grib vilkt,” uzskata G.Strode.

Arī Kultūras ministrijas Latvijas valsts simtgades birojs mudina iesaistīties akcijā *Cimdotā*

Latvija un valsts 100. dzimšanas dienai sarūpēt sev un dāvināt citiem vienu no mūsu senākajām vizītkartēm – rakstainus cimdus. 18. novembrī katrs aicināts uz svinīgajiem pasākumiem doties vai draugu lokā valsti godināt krāšņos dūraiņos.

Annas Bivbānes teksts un foto

KUREKSS

PĒRK
cīrsmas
mežus īpašumā
skujkoku zāgbalkus

Zvaniet, nāciet, vienosimies, piedāvāsim Jums visizdevīgāko risinājumu!

APMAKSA TŪLĪTĒJA!

BEZMAKSAS ZĀGBALĶU TRANSPORTS
uz SIA KUREKSS Ventspils, Kuldīgas un Dundagas novados

- Cīrsmas, meža īpašumi: tālr. 63624364, 29403378;
- zāgbalki: tālr. 29141474;
- transporta pakalpojumi: tālr. 29133213, 26551033

www.kurekss.lv

LASI MŪS
www.kurzemnieks.lv/

Piemīņas dāvana jaundzimušajiem

Ēdolnieki Gundars un Laima Fišeri priecājas, ka meitiņa Katrīna saņēmusi Kuldīgas novada sudraba karotīti.

36 mazuļi, kuri Kuldīgas novada dzimtsarakstu nodaļā reģistrēti septembrī un oktobrī, šonedēļ devās uz pirmo pieņemšanu pie pašvaldības vadītājas Ingas Bērziņas.

Sudraba karotīti saņēma 26 meitenes un desmit zēnu. Astoņās ģimenēs mazulis reģistrēts kā pirmais, 20 – kā otrais, piecās – trešais, vienā – ceturtais, vienā – piektais. Meiteņu vārdi, kuri atkārtojas, ir Gerda, Katrīna, Paula un Anete. Puikām vārds katram savs.

„ESAM GULĒJUŠI VISAS NAKTIS”

Uz pasākumu bija ieradusies arī Laima un Gundars Fišeri no Ēdoles. 12. oktobrī viņi sagaidījuši meitenīti Katrīnu. Mājās mazo palīdz auklēt trīs vecākās māšas. Vecākiem šķiet, ka pēc izskata meitenīte līdzīga tētim. „Esam gulējuši visas nakts, tāpēc varam teikt, ka Katrīna ir mierīga,” priecājas mamma. Vecāki stāsta, ka pagastā darbojas bērnodarza grupiņas. „Mazos tur var vest no septiņiem līdz pieciem, ir gulvietas un ēdināšana. Kaut gan bērnodarzam esam pieteikušies Kuldīgā, padomāsim un varbūt atbalstīsim savu pagastu.

Šādā pasākumā esam pirmo reizi, jo lielajām

meitām tāda nebija. Prieks, ka ir piemīņas dāvana. Noteikti aiznesīsim karotīti pie juveliera, lai iegravē vārdu,” saka Laima.

VIETA, KO SAUKT PAR MĀJĀM

Domes priekšsēde I.Bērziņa atgādināja, ka sudraba karotīšu došana jau ir ilga tradīcija: „Priecājamies par katru bērniņu mūsu novadā, katrai ģimenei novēlam pēc pirmā bērna otro, pēc otrā trešo... Ceru, ka sudraba karotīte būs simboliska piemīņa par vietu, kurā bērns dzimis. Nezinām, kur dzīve viņu aiznesīs, bet šis būs atgādinājums par vietu, ko vienmēr varēs saukt par mājām.”

Tiem, kuri vēlēties mazos laist bērnodarzā, priekšsēde ieteica rindā viņus pieteikt pēc iespējas agrāk. To var izdarīt gan elektroniski, gan domē. Pilsētā rinda ir, bet ne liela. Visos pagastos ir rotaļu grupas, kuras var apmeklēt no pusotra gada.

Lāsmas Reimanes teksts un foto

Esi mūsdienīgs!

www.307.lv

Sludinājumus laikrakstā **Kurzemnieks** iesniedz ērti no sava datora

307.lv